

Danny Brukx
Tessa Termorshuizen
Josien Lodewick
Eline Luyten

Onderzoeksverantwoording LAKS-monitor 2025

ResearchNed

LAKS
monitor
hét tevredenheidsonderzoek
onder scholieren

Juni 2025

Onderzoeksverantwoording LAKS-monitor 2025

Danny Brukx, Tessa Termorshuizen, Josien Lodewick en Eline Luyten
2025

©2025 ResearchNed Nijmegen in opdracht van Landelijk Aktie Komitee Scholieren

Alle rechten voorbehouden. Het is niet geoorloofd gegevens uit dit rapport te gebruiken in publicaties zonder nauwkeurige bronvermelding. ResearchNed werkt conform de kwaliteitsnormen NEN-EN-ISO 9001:2015 voor kwaliteitsmanagementsystemen, NEN-ISO 20252:2019 voor markt-, opinie- en maatschappelijk onderzoek en NEN-EN-ISO/IEC 27001:2023 voor informatiebeveiliging

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	iii
1 Inleiding	1
1.1 Inleiding	1
1.2 Deskundigenpanel	1
1.3 Leeswijzer	1
2 Vragenlijst	2
3 Veldwerk	3
4 Respons	5
4.1 Respons	5
4.2 Dataopschoning	5
4.3 Analyse van de non-respons	7
4.4 Weging	8
5 Cluster- en afzonderlijke vragen	10
6 Rapportages met resultaten	13
6.1 Instellingsbestanden en -rapportages	13
6.2 Online rapportage	13
6.3 Landelijk rapport	14
6.4 Gebruik data door derden	14
7 Ethische verantwoording	15
7.1 Inleiding	15
7.2 Opzet van het onderzoek	16
7.3 Veldwerk	18
7.4 Rapportages	19
7.5 Databeheer	20
8 Vragen aan deskundigenpanel	22
Bijlage 1: Vragenlijst LAKS-monitor 2025	24
Bijlage 2: Netto respons per school LAKS-monitor 2025	33
Bijlage 3: Overzicht opgenomen figuren en tabellen	36
Bijlage 4: Gebruikte afkortingen	37
Bijlage 5: Teksten ethische verantwoording	38
8.1 Toestemmingsvragen bij aanmelding	38
8.2 Deelnamevoorwaarden LAKS-monitor 2025	39
8.3 Docentenhandleiding	41

1 Inleiding

1.1 Inleiding

Om zicht te houden op de mening van middelbare scholieren in het voortgezet onderwijs van Nederland, heeft het Landelijk Aktie Komitee Scholieren (LAKS) als hun belangenbehartiger een manier gevonden om hier op relatief grote schaal informatie over te verzamelen. Met de zogeheten LAKS-monitor onderzoekt de organisatie, gesubsidieerd door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, de tevredenheid van middelbare scholieren over bijvoorbeeld hun lessen, docenten en voorzieningen op school. Leerlingen geven via een digitale enquête aan hoe zij denken over diverse onderwijs- en schoolaspecten. De resultaten dienen als input voor verbetering op scholen, en (mede) als basis voor de standpunten die het LAKS behartigt.

In het schooljaar 2009-2010 vond de eerste meting van deze tweejaarlijkse peiling plaats. Na de editie van 2021-2022 is besloten om de frequentie te verhogen naar een jaarlijkse afname. Zodoende heeft onderzoeksbureau ResearchNed uit Nijmegen zich tijdens schooljaar 2024-2025 voor de tiende keer ingezet om dit onderzoek uit te voeren. Deelnemende scholen dienden er ook ditmaal zelf voor te zorgen dat hun scholieren de online enquête invulden. In het vervolg van dit document beschrijven we de gehele cyclus van de LAKS-monitor, het verloop van de dataverwerking en welke besluiten hierbij genomen zijn.

1.2 Deskundigenpanel

Zoals ook in alle eerdere meetjaren laten het LAKS en ResearchNed zich door enkele specialisten op het gebied van methodologische en statistische kennis uitgebreid adviseren over de gang van zaken binnen het onderzoek. Deze specialisten vormen samen het deskundigenpanel. Voor de LAKS-monitor 2025 hebben dr. Anja Boevé (Wageningen University & Research), dr. Marieke van Gerner-Haan (Rijksuniversiteit Groningen) en drs. Edwin Buijs (Hogeschool van Arnhem en Nijmegen) als deskundigenpanel kritisch gekeken naar onder andere de opschoning van de responsdata en de representativiteit van de onderzoeksresultaten.

1.3 Leeswijzer

Dit rapport bevat allereerst informatie over de aan scholieren gestelde vragen. Daarna bespreken we achtereenvolgens de enquêteperiode en het verwerken van de verzamelde antwoorden. Daarna komt de indeling van de afzonderlijke vragen naar overkoepelende thema's aan bod. Vervolgens gaan we in op hoe we over de onderzoeksuitkomsten rapporteren, en op welke manieren we de data beschikbaar stellen. Nieuw toegevoegd dit jaar is een apart hoofdstuk over de ethische aspecten van het onderzoek.

Tot slot worden enkele specifieke kwesties aan het deskundigenpanel voorgelegd, waar zij na het lezen van de eerste versie van deze verantwoording op reageren. Ook krijgen zij de ruimte om eventuele andere opmerkingen over het verantwoord uitvoeren van de LAKS-monitor nu en in de toekomst te kunnen plaatsen, die worden verwerkt in de eindversie van dit rapport.

2 Vragenlijst

De Inspectie van het Onderwijs (IvO) hanteert de zorgplicht sociale veiligheid: alle scholen voor primair, voortgezet en (voortgezet) speciaal onderwijs moeten ieder jaar onderzoeken of hun leerlingen zich sociaal veilig voelen. Hiervoor gelden wettelijke eisen en om daaraan te voldoen wordt gebruikgemaakt van de zogenaamde ‘Vensters-vragenlijst’ voor vo-leerlingen. Daarmee meet men als school naast sociale veiligheid¹ ook de algemene tevredenheid.²

Door opname van het volledige Vensters-blok, is de LAKS-monitor een geschikt instrument voor scholen om te voldoen aan de verplichting de sociale veiligheid te monitoren. Omdat het LAKS ervoor heeft gekozen om op sommige punten extra verdieping en in andere gevallen aanvullende onderwerpen toe te voegen aan hun enquête, biedt de (gratis) deelname aan dit onderzoek scholen en scholieren de mogelijkheid nog meer inzicht te krijgen in hoe tevreden leerlingen zijn over diverse aspecten op hun school.

Ten opzichte van 2023-2024 zijn in 2024-2025 de Vensters-vragen ongewijzigd gebleven. In het LAKS-gedeelte zijn enkele minimale wijzigingen doorgevoerd. Het betreft hier enkele nieuwe vragen over toetsdruk en de wijze van invullen, en in de bestaande vragen zijn enkele details aangescherpt. Voor de trendvergelijkingen tussen deze twee onderzoeksjaren zijn geen verdere aandachtspunten te vermelden. De volledige vragenlijst is te vinden in Bijlage 1: Vragenlijst LAKS-monitor 2025.

¹ https://encyclopedie.vensters.nl/indicator_vo/9d437efc-fb61-4b14-8534-1086710e97df/Sfeer_en_veiligheid

² https://encyclopedie.vensters.nl/indicator_vo/7bd4650c-e506-4027-8010-9bb0ee3d3ed1/Tevredenheid_leerlingen

3 Veldwerk

Verskillende aanbieders van de Vensters-vragenlijst, waaronder het LAKS, bieden de mogelijkheid om de bijbehorende resultaten door te leveren aan Vensters voor Verantwoording met als doel deze te tonen op de vergelijkingswebsite Scholen op de kaart.³ Met enkele van die externe aanbieders werkt het LAKS op hun beurt weer samen, zodat het extra blok met LAKS-vragen ook voor scholen die gewend zijn aan de afname via dat instrument beschikbaar is. In het kader van de LAKS-monitor 2025 is door middel van een dergelijk traject data gegenereerd door Kwaliteitscholen en de Sectorraad Praktijkonderwijs. De doelgroep vanuit de Sectorraad Praktijkonderwijs betreft uitsluitend scholieren binnen het praktijkonderwijs. De in 2025 toegevoegde LAKS-vragen over toetsdruk zijn door hun klankbordgroep (bestaande uit gebruikers van de instrumenten uitstroommonitor en ProZO!) als onvoldoende passend binnen de context van deze onderwijssoort bevonden en daarom niet toegevoegd binnen de enquête die zij aanbieden.

Het werven van scholen voor deelname aan de LAKS-monitor en het promoten van het onderzoek werd uitgevoerd door het LAKS. Opname via Scholen op de Kaart is uitsluitend toegestaan wanneer een enquête ten vroegste op 1 november en uiterlijk op 30 april van dat schooljaar werd ingevuld. Voor de LAKS-monitor 2025 is daarom ook deze periode in acht genomen; scholieren konden vanaf 1 november 2024 tot en met 30 april 2025 deelnemen aan de vragenlijst.

Om scholen te kunnen informeren over de voortgang van het onderzoek is het per definitie wenselijk dat zij zich bij het LAKS aanmelden voor deelname aan de LAKS-monitor, ook wanneer de enquête via een externe aanbieder wordt afgenomen. Deze aanmeldperiode liep van 16 september 2024 tot en met 16 april 2025. Na registratie voor deelname, ontving een schoolvestiging een eigen gebruikersnaam en wachtwoord om in te kunnen loggen binnen een besloten deel van de informatiepagina voor scholen.⁴ Als gebruiker van die omgeving is het mogelijk om contactgegevens te wijzigen en door te geven via welke aanbieder de afname van de LAKS-monitor wordt gerealiseerd. Bij afname via het LAKS dient men dit gedeelte van het platform eveneens te benutten om deelnemende klassen aan te melden. Dat kan zowel direct daar per afzonderlijke klas als in bulk door het toesturen van een Excel-overzicht dat voldoet aan bepaalde criteria. Het was voortscholen, net als in het verleden, eveneens toegestaan om – tegen beperkte kosten – eigen vragen toe te voegen aan de LAKS-monitor 2025. Een restrictie met betrekking tot de hierbij te kiezen antwoordschalen zorgde ervoor dat deze aanvullingen in voldoende mate aansloten bij de rest van de enquête. Leerlingen van de scholen die voor dit deeltraject hebben gekozen, zagen de schoolspecifieke vragen na afloop van de basisvragenlijst (tussen vraag 59 en 60; zie bijlage 1) op hun scherm verschijnen.

Na het bevestigen van alle benodigde klaskenmerken, verscheen direct op de webpagina een overzicht met daarin per klas de toegangscode waarmee de LAKS-monitor ingevuld kon worden. Door op de daarvoor bestemde knop te klikken, werd deze informatie integraal doorgestuurd naar het mailadres van de ingelogde contactpersoon. Het werken met klaswachtwoorden in plaats van leerlinggebonden inlogcodes, is organisatorisch gezien een stuk minder belastend voor de betrokken medewerkers van scholen, bijvoorbeeld vanwege de distributie ervan. De verzamelde antwoorden van leerlingen konden met behulp van de ingevoerde klaswachtwoorden te allen tijde verrijkt worden met de kenmerken die hier door de school aan verbonden zijn. Aan de hand van de op die manier gekoppelde vestigingsinformatie werden nadien verschillende schoolgegevens aan de LAKS-monitordata toegekend. Deze openbare onderwijsdata

³ <https://scholenopdekaart.nl>

⁴ <https://portal.laks-monitor.nl>

zijn op de website van de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) gepubliceerd en bevatten zoal locatiecode, leerlingaantal en denominatie.⁵

In schooljaar 2024-2025 werd de LAKS-monitor, zoals ook in de eerdere edities, volledig digitaal aangeboden en afgenomen. Scholieren vulden de vragenlijst in principe klassikaal en onder het toezicht van een docent in. De bedoeling is (en zo worden docenten ook geïnstrueerd) dat leerlingen de vragenlijst anoniem kunnen invullen, en dat zowel klasgenoten als de docent niet meekijken naar de gegeven antwoorden. De LAKS-vragenlijst is geoptimaliseerd voor draagbare apparaten ('mobile first': de weergave van de vragen is optimaal op een smartphone of tablet). Om die reden hoeft een school de les waarin het invullen van de enquête centraal staat niet per se in een computerlokaal te organiseren, omdat scholieren ook een (eigen) smartphone, tablet of laptop kunnen gebruiken. Er wordt niet geregistreerd of gevraagd welk device is gebruikt om de enquête in te vullen.

Deelnemende scholieren op Bonaire konden er dit jaar ook voor kiezen om de vragenlijst in het Engels of Spaans in te vullen, waar zij vorig jaar alleen Papiaments als alternatief op Nederlands konden kiezen. Deze talen zijn niet beschikbaar voor de scholen in Europees Nederland.

⁵ Peildatum 1 oktober 2024, voorlopige gegevens.

4 Respons

4.1 Respons

In totaal zijn scholieren aan 93 (unieke) vestigingen, van 62 (unieke) scholen, begonnen met het invullen van de LAKS-monitor 2025 (LAKS: 57 & 33; Kwaliteitscholen: 18 & 12; Sectorraad Praktijkonderwijs: 18 & 17). De totalen van 93 en 62 leveren respectievelijk een landelijke dekking van zes en tien procent op. Dit houdt op beide niveaus een daling van twee procentpunten ten opzichte van de LAKS-monitor 2024 in. In paragraaf 4.3 wordt beschreven dat de respons representatief blijft voor de gehele populatie. Net als bij laatstgenoemde meting is de respons van Bonairiaanse scholieren, onder andere vanwege het verschil in organisatiestructuur ten opzichte van het onderwijs in Nederland, niet meegenomen binnen deze tellingen en alle andere landelijke cijfers gebaseerd op de LAKS-monitor 2025 (deze scholen ontvangen wel schoolrapportages).

Iets meer dan 43.000 scholieren zijn vertegenwoordigd in de ruwe datasets van de LAKS-monitor 2025. Het gaat om vijf procent van het landelijke aantal vo-leerlingen. Vanuit de deelnemende vestigingen bezien, ligt de totale respons op 49 procent. Na het opschonen van de data, verder uitgewerkt in paragraaf 4.2, komt de netto respons landelijk uit op vier procent en binnen de deelnemende vestigingen op 44 procent.

In bijlage 2 zijn de bruikbare respons en het aantal aangemelde scholieren per deelnemende schoollocatie te vinden. We zien dat sommige scholen meer scholieren hebben aangemeld dan er in de populatiedata vertegenwoordigd zijn (dit kan er mee te maken hebben dat de peildata van een ander moment zijn dan het afnamemoment). Omdat er is gewerkt met één wachtwoord per klas, is niet te herleiden welke scholieren wel en welke niet op voorhand bij de beoogde respons van de school hoorden.

4.2 Dataopschoning

Vanwege het gebruik van klaswachtwoorden is het bij de afname via het LAKS niet mogelijk om de enquête weg te klikken en later, na opnieuw inloggen, weer op hetzelfde punt van de vragenlijst verder te gaan met invullen. Zodoende kan het voorkomen dat verschillende records in de data aan dezelfde scholier toebehoren. Omdat de inhoudelijke LAKS-vragen allemaal meer aan het einde van de vragenlijst gepositioneerd zijn, is ervoor gekozen om alleen enquêtes mee te nemen die in elk geval tot en met vraag 59 (zie bijlage 1) zijn beantwoord (in het geval van de Sectorraad Praktijkonderwijs geldt vraag 56 als selectie criterium.)

Vo-scholieren die de LAKS-monitor 2025 invulden, deden hier gemiddeld ruim tien minuten en meestal ongeveer acht minuten over. Afhankelijk van de routing wordt iedereen geacht minimaal vijftig vragen te lezen en in te vullen. Om dat geconcentreerd en weloverwogen te kunnen doen, zou men minstens vijf minuten de tijd moeten nemen. Enquêteresultaten die in minder dan vijf minuten tot stand zijn gekomen, worden daarom als onbetrouwbaar gekwalificeerd; deze laten we buiten beschouwing.

Naar aanleiding van input die het deskundigenpanel tijdens eerdere overleggen met betrekking tot de LAKS-monitor heeft gegeven, zijn er bij de editie van (2024 en) 2025 geen records meer verwijderd wanneer vragen bestaande uit vijf puntsschalen (vrijwel) uitsluitend met dezelfde antwoordoptie zijn beantwoord. Door het toepassen van de ondergrens op invultijd is voldoende gerechtvaardigd dat vaak of zelfs altijd hetzelfde antwoord kan betekenen dat iemand dit niet uit gemakzucht heeft gedaan, maar de enquête serieus heeft ingevuld en voldoende heeft nagedacht over het selecteren van een responscategorie per getoonde pagina.

Tabel 1: Dataopschoning

	Weggelaten	(Overgebleven) respons	Deelnemende scholen	Landelijk
Populatie leerlingen			88.859	916.696
Bruto respons		43.132	49%	5%
Vragenlijst (niet) geheel ingevuld	2.380	40.752	46%	4%
Voldoende invultijd (minimaal 5 minuten)	1.343	39.409	44%	4%
Hiermee uiteindelijk een netto respons van:				
Aantal leerlingen		39.409		916.696
Aantal vestigingen		93		1.443
Aantal scholen		62		639

Bron: ResearchNed; LAKS-monitor 2025

In tabel 1 is de transitie van bruto (43.132) naar netto respons (39.409) te zien. De respondenten die vanwege onvoldoende invultijd zijn verwijderd wijken significant af van de responsgroep, gekeken naar de gemiddelden per clusterscore en het rapportcijfer.⁶ De snelle invullers hebben over het algemeen net iets negatiever geantwoord dan degenen die minimaal vijf minuten met het invullen bezig zijn geweest. Netto zijn de verschillen echter klein.

Tabel 2 geeft het effect van de dataopschoning voor de LAKS-monitor 2025 per subgroep weer. Hierbij gaan we vanuit de enquêtedata wat gedetailleerder in op de gevolgen van dataopschoning. De kolom 'Totaal' betreft geen optelling van de kolommen ervoor, want scholieren kunnen tegelijkertijd voor beide opschoningscriteria in aanmerking komen. In totaal is 8,6 procent van de records vanwege de genoemde data-opschoningsstappen verwijderd. In 2024 was dit 10,4 procent. Er zijn dit jaar relatief gezien dus wat minder respondenten afgevallen dan in 2024. Het grootste verschil zit bij de groep die te kort over de vragenlijst heeft gedaan. Dit heeft er mogelijk mee te maken dat er dit jaar enkele vragen (over toetstdruk) extra waren.

Tabel 2: Data-opschoningsstappen LAKS-monitor per subgroep (meerdere selectiemaatregelen per respondent mogelijk)

⁶ Voor de groep die buiten de netto respons is gelaten op basis van te snelle invultijd hebben we geen weegfactor berekend en daarom betreft dit een volledig ongewogen vergelijking.

	Niet volledig ingevuld	Invultijd te kort	Totaal verwijderd
<i>Leerjaar</i>			
1	4,0%	0,6%	4,6%
2	2,9%	1,5%	4,4%
3	3,6%	3,6%	7,2%
4	3,6%	5,2%	8,8%
5	3,8%	6,0%	9,9%
6	3,6%	9,6%	13,2%
	Niet volledig ingevuld	Invultijd te kort	Totaal
<i>Schoolsoort</i>			
Praktijkonderwijs	0,9%	3,2%	4,0%
Brugjaar (combinatie vmbo/havo en havo/vwo)	3,9%	0,6%	4,4%
Vmbo brugjaar (leerjaar 1-2 vmbo, leerweg nog niet gekozen)	3,3%	0,6%	3,9%
Vmbo basis	4,6%	2,1%	6,8%
Vmbo kader	3,7%	2,5%	6,2%
Vmbo gemengd	4,0%	0,9%	4,9%
Vmbo theoretisch	4,0%	3,5%	7,5%
Havo	3,3%	4,1%	7,3%
Vwo (atheneum)	2,8%	4,0%	6,8%
Vwo (gymnasium)	3,9%	5,7%	9,6%
Anders	4,9%	0,6%	5,5%
<i>Geslacht</i>			
Man	3,9%	3,7%	7,6%
Vrouw	3,2%	2,5%	5,7%
Genderdivers, zoals non-binair, genderqueer of gender non-conform	9,5%	6,2%	15,7%
Dat wil ik niet zeggen	6,9%	5,7%	12,6%
<i>Afname</i>			
LAKS	7,8%	1,7%	9,4%
Kwaliteitscholen	0,0%	7,3%	7,3%
Sectorraad Praktijkonderwijs	0,0%	3,0%	3,0%
<i>Totaal</i>			
Totaal	5,5%	3,1%	8,6%

Bron: ResearchNed; LAKS-monitor 2025

4.3 Analyse van de non-respons

Vervolgens bekijken we de aanwezigheid van verschillende schooltypen binnen zowel de populatie als de respons. Mede vanwege het grote aantal aanbieders van vergelijkbare vragenlijsten voor scholieren in het voortgezet onderwijs is de respons van de LAKS-monitor 2025, afgezet tegen de totale landelijke populatie, relatief laag. Afgaande op de verdeling van verschillende schooltypen voor scholen die niet gerepresenteerd worden binnen dit onderzoek en degenen die wel deel hebben genomen, kan aan de hand van tabel 3 vastgesteld worden dat er geen significante afwijkingen tussen beide deelpopulaties (respons en non-respons) zijn aangetroffen. Dat maakt dat in de LAKS-monitor 2025 scholen van bepaalde samenstellingen niet onder- of oververtegenwoordigd zijn.

Tabel 3: Verdeling vo-vestigingen naar schoolcategorie binnen populatie, non-respons en respons, LAKS-monitor 2025 (geeft over- of ondervertegenwoordiging aan van de respons; kolompercentages)

	Populatie		Non-respons		Respons	
	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal
Categoriaal pro	9,6%	139	9,0%	121	19,4%	18
Categoriaal vmbo	2,2%	32	2,2%	30	2,2%	2
Categoriaal havo	0,4%	6	0,4%	6	0,0%	0
Categoriaal vwo	0,3%	4	0,3%	4	0,0%	0
Scholengemeenschap pro/vmbo	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0

Scholengemeenschap vmbo/havo	0,1%	1	0,1%	1	0,0%	0
Scholengemeenschap vmbo/vwo	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0
Scholengemeenschap havo/vwo	0,8%	11	0,7%	10	1,1%	1
Brede scholengemeenschap	86,6%	1.250	87,3%	1.178	77,4%	72
Totaal	100,0%	1.443	100,0%	1.350	100,0%	93

Bron: ResearchNed; LAKS-monitor 2025 en DUO Open onderwijsdata 2024-2025 (voorlopig). Verschillen non-respons en respons ($p < 0,01$; Pearson Chi-Square, Asymptotic Significance (2-sided)) niet significant. Analyse excl. vavo-aanbieders.

4.4 Weging

Voor de weging kijken we naar enkele variabelen die vanuit de LAKS-monitor vergeleken kunnen worden met populatiedata. Bij de uitsplitsingen geldt soms dat deze in de LAKS-monitor anders/breder uitgevraagd zijn, maar zijn samengevoegd/ingedikt om (zo goed mogelijk) aan te sluiten bij de landelijke cijfers. Los van het responspercentage op landelijk niveau, zijn de verdelingen naar achtergrondvariabelen (opleidingsjaar, onderwijstype en sekse) significant anders binnen de LAKS-monitor 2025 dan in de Nederlandse populatie van middelbare scholieren (zie tabel 4). Tabel 5 maakt daarnaast duidelijk dat deze scholierkenmerken samenhangen met het rapportcijfer dat zij hun school toekennen. De verschillen zijn klein, maar illustreren wel dat het zinvol is om weging toe te passen.

Tabel 4: Verdeling respons en populatie binnen LAKS-monitor 2025 naar leerjaar, schoolsoort, geslacht

		Respons		Populatie		Significantie
		%	N	%	N	
Leerjaar	1	23,2%	9.161	22,1%	202.701	**
	2	23,2%	9.151	21,4%	196.488	
	3	22,7%	8.947	21,2%	194.090	
	4	19,3%	7.589	21,3%	195.186	
	5	8,4%	3.327	9,9%	91.110	
	6	3,1%	1.234	4,0%	37.121	
Schoolsoort	Brugklas	9,5%	3.740	43,2%	396.141	**
	Praktijkonderwijs	6,0%	2.372	3,2%	29.474	
	Vmbo	38,1%	15.015	20,7%	190.075	
	Havo	21,7%	8.561	16,3%	149.553	
	Vwo*	24,7%	9.721	16,5%	151.453	
Geslacht *	Man	49,5%	19.039	50,6%	464.151	**
	Vrouw	50,5%	19.430	49,4%	452.545	

Bron: ResearchNed; LAKS-monitor 2025 en DUO Open onderwijsdata 2024-2025 (voorlopig);

** significant bij $p < 0.01$ (Pearson Chi-Square, Asymptotic Significance (2-sided) (Chi-Square leerjaar: 358,54; schoolsoort: 18.633,87; Geslacht: 19,24)).

* In de populatiebestanden vallen atheneum en gymnasium onder vwo.

* Deze analyse is exclusief de scholieren die 'genderdivers, zoals non-binair, genderqueer of gender non-conform' en 'dat wil ik niet zeggen' aankruisten, omdat de (openbare) DUO-registraties (nog) uitsluitend verdelingen naar mannen en vrouwen bevatten.

Tabel 5: Rapportcijfer school LAKS-monitor 2025 naar leerjaar, schoolsoort, geslacht

		Ongewogen			Gewogen		
		Gem.	N		Gem.	N.	
Leerjaar	1	7,3	9.161	**	7,2	8.765	**
	2	6,6	9.151		6,5	8.470	
	3	6,3	8.947		6,3	8.192	
	4	6,2	7.589		6,2	8.455	
	5	6,3	3.327		6,3	3.921	
	6	6,7	1.234		6,7	1.605	
Schoolsoort	Brugklas	7,0	3.740	**	7,0	3.788	**
	Praktijkonderwijs	6,9	2.372		6,9	1.277	
	Vmbo	6,4	15.015		6,4	14.965	
	Havo	6,3	8.561		6,3	9.348	
	Vwo	6,9	9.721		6,8	10.031	
Geslacht	Man	6,6	19.039	**	6,5	19.481	**
	Vrouw	6,7	19.430		6,6	18.988	

Bron: ResearchNed; LAKS-monitor 2025; ** significant bij $p < 0.01$ (Analysis of Variance (ANOVA); Between Groups).

Om gebaseerd op de responsdata van de LAKS-monitor 2025 een zo goed mogelijk landelijk beeld te kunnen schetsen, zijn de onderzoeksbestanden voorzien van een weegfactor. Deze is berekend met een post-stratificatiemodel. Daarbij zijn de eerste twee leerjaren samengevoegd tot één schoolsoort, omdat deze leerjaren op veel scholen worden aangeboden als gemengde brugklas. Weegfactoren hoger dan 3 (in 82 gevallen, 0,2%) zijn bijgesteld naar 3. Weegfactoren lager dan 0,3 kwamen niet voor, maar zouden indien nodig worden bijgesteld naar 0,3.

5 Cluster- en afzonderlijke vragen

Vanwege de nagenoeg gelijk gebleven vragenlijst voor de LAKS-monitor in 2022, 2023, 2024 en 2025 is er in de metingen na die van 2021-2022 geen aanleiding geweest om de clusterindeling van dit onderzoek te veranderen. De afzonderlijke vragen in de LAKS-monitor zijn aan de hand van inhoudelijke overwegingen thematisch ingedeeld. Of de binnen deze thema's gegroepeerde vragen samen tot een statistische schaal mogen worden omgevormd, is vastgesteld middels zowel factoranalyses als betrouwbaarheidsanalyses. Deze zijn puur uitgevoerd om de verwachte samenhang tussen de reeds ingedeelde variabelen te toetsen en niet zozeer om vragen te kunnen schrappen of minder onderzoeksresultaten te hoeven laten zien. De geconstrueerde clusterscores kunnen bij een eerste verkenning van de data een signaalfunctie hebben. Wanneer bepaalde uitkomsten op dit niveau opvallen, kan naar aanleiding daarvan naar de onderliggende vraagscores gekeken worden om uit te vinden door welke elementen dit veroorzaakt is.

In tabel 6 staan de resultaten van de clusteringsanalyses voor de LAKS-monitor 2025. Hier is net als in voorgaande jaren gekozen voor een principale component analyse (PCA), met name om aan te sluiten bij de werkwijze die al vele metingen wordt gehanteerd. Vragen die niet op een verantwoorde manier in een schaal opgenomen kunnen worden, zijn apart opgesomd in de tekst. De tabel bevat per schaalitem de communaliteit, factorlading en 'alpha if item deleted'. Met een waarde tussen de nul en de één verschaft een communaliteit voor een variabele informatie over de proportie van de variantie die door de factor wordt verklaard. Onder andere op advies van de deskundigen die eerder betrokken zijn geweest bij de uitvoering van de LAKS-monitor is hierbij 0,3 als minimale eis gesteld. Een factorlading heeft betrekking op de correlatie tussen de verschillende items en de beoogde schaal. Waarden vanaf 0,4 beschouwen we als een statistische fit. In dit onderzoek wordt een Cronbach's alpha van op of boven de 0.7 als acceptabel beschouwd.

De clusterscores in de LAKS-monitor zijn als volgt samengesteld: een gemiddelde score op een vijfpuntsschaal voor het clustergemiddelde en een percentage positief en negatief berekend door het aantal positieve dan wel negatieve gescoorde items te relateren aan het totale aantal items in een cluster. Scores van zes (n.v.t.) worden niet gesubstitueerd en in zulke situaties zijn de clusters berekend over het aantal items minus die met een dergelijk antwoord, waarbij het minimum aantal vraagscores om tot een themascore te geraken altijd twee is.

Tabel 6: Communaliteiten, factorladingen en Cronbach's alpha LAKS-monitor 2025 (PCA⁷)

Cluster	Communaliteit	Factorlading	Alpha if item deleted
<i>Lessen en toetsen</i>			
(Cronbach's alpha = 0,74)			
▪ Ben je tevreden over wat je leert op school?	0,57	0,76	0,67
▪ Doe je verschillende dingen in een les?	0,36	0,60	0,72
▪ Is dat wat je leert op school nuttig voor als je van school af gaat?	0,54	0,73	0,68
▪ Vertellen je leraren je duidelijk hoe je een opdracht of toets hebt gemaakt?	0,38	0,62	0,71

⁷ Specificaties: missing = listwise (default); method = correlation (default); Extraction Method: Principal Component Analysis; rotation = varimax (default).

▪ Sluiten de toetsen aan op wat je hebt geleerd in de lessen?	0,45	0,67	0,70
▪ Worden verschillende vakken op elkaar afgestemd?	0,34	0,58	0,73
<i>Begeleiding</i>			
(Cronbach's alpha = 0,75)			
▪ Helpt de school je met het kiezen van een volgende studie of werk?	0,43	0,66	0,73
▪ Ben je tevreden over je mentor?	0,35	0,59	0,75
▪ Krijg je hulp als je problemen hebt met leren?	0,63	0,79	0,68
▪ Helpt de school je goed als je persoonlijke problemen hebt?	0,59	0,77	0,69
▪ Helpt de school jou, naast het begrijpen van de lesstof, ook met andere vaardigheden?	0,55	0,74	0,70
<i>ICT-gebruik in de klas (correlatie: 0,47)</i>			
▪ Werken computers, laptops of tablets goed op je school?			
▪ Ben je tevreden met het gebruik van computers of digibord in de les?			
<i>Docenten</i>			
(Cronbach's alpha = 0,82)			
▪ Helpen leraren je om je best te doen op school?	0,62	0,79	0,78
▪ Letten je leraren op wat je goed en niet zo goed kunt?	0,53	0,73	0,80
▪ Kunnen je leraren goed uitleggen?	0,58	0,76	0,79
▪ Gaan leraren goed met je om?	0,59	0,77	0,78
▪ Hebben leraren genoeg tijd voor je?	0,60	0,78	0,78
<i>Faciliteiten en voorzieningen op school</i>			
(Cronbach's alpha = 0,72)			
▪ Ben je tevreden over de extra activiteiten buiten de les?	0,36	0,60	0,70
▪ Vertelt de school leerlingen de belangrijke dingen die op school gebeuren?	0,42	0,65	0,69
▪ Zijn de regels op je school duidelijk?	0,47	0,68	0,68
▪ Heb je op school toegang tot boeken, computers of andere lesmaterialen om je schoolwerk goed te kunnen doen?	0,36	0,60	0,70
▪ Ben je tevreden over de plek(ken) op school waar je rustig kunt leren?	0,50	0,70	0,67
▪ Ben je tevreden over de plek(ken) op school waar je pauze kunt houden?	0,45	0,67	0,68
<i>Sfeer en veiligheid</i>			
(Cronbach's alpha = 0,79)			
▪ Ben je tevreden over de sfeer op je school?	0,68	0,83	0,72
▪ Vind je het leuk om met andere leerlingen van je school om te gaan?	0,48	0,69	0,77
▪ Heb je het naar je zin op school?	0,59	0,77	0,74
▪ Voel je je veilig op school?	0,57	0,76	0,74
▪ Ben je tevreden met wat je school doet tegen pesten?	0,44	0,66	0,78

Bron: ResearchNed; LAKS-monitor 2025

Niet alle scores uit de LAKS-monitor van 2025 konden binnen een schaal worden geplaatst. Het betreft de antwoorden op de volgende categorische en oordeelvragen:

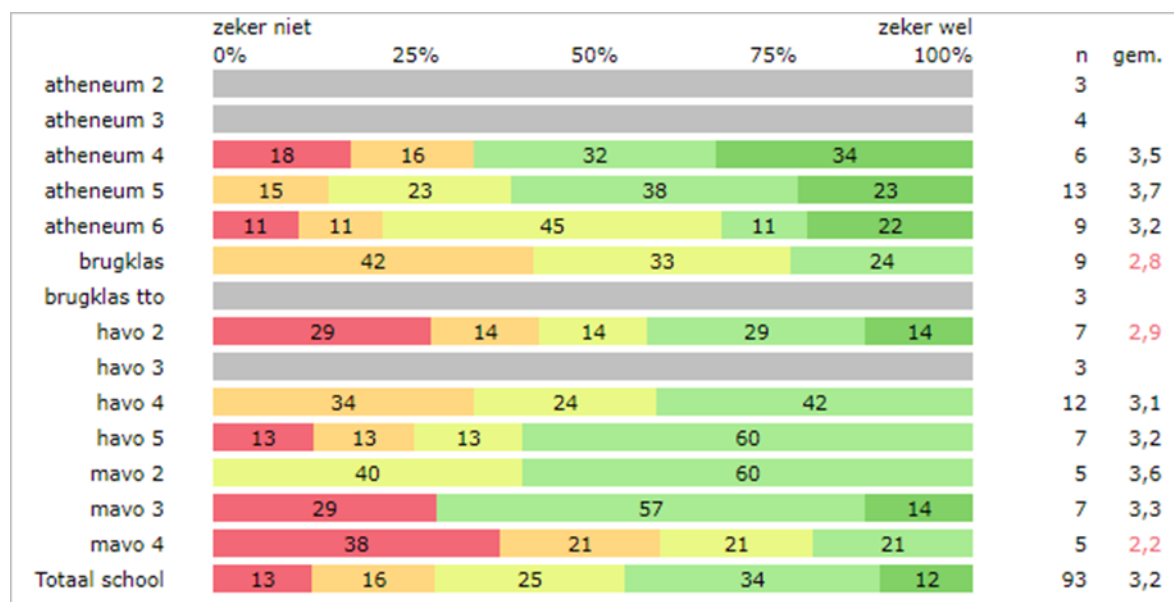
- Helpt je school je bij het zoeken naar een stage?
- Ben je tevreden over de begeleiding die je hebt gehad bij het kiezen van jouw profiel/vakkenpakket?
- Ben je tevreden over de voorbereiding op de eindexamens?
- Bespreken leraren wel eens het nieuws in de lessen?
- Leer je op jouw stage dingen die handig zijn voor werken?
- Heb je op school extra hulp nodig bij één of meer van de volgende beperkingen, ziektes of aandoeningen (dit noemen we een ondersteuningsbehoefte)?
- Ben je tevreden over de hulpmiddelen en aanpassingen op school voor jouw ondersteuningsbehoefte?
- Kun je extra vakken of activiteiten volgen als je dat wilt?
- Doet de school iets met de mening of ideeën van leerlingen?
- Wordt er op school aan je gevraagd wat je van de lessen vindt?
- Is voor jou duidelijk waar of naar wie je toe moet als je een klacht hebt?
- Is er een leerlingenraad op jouw school?
- Ben je tevreden met wat je school doet tegen pesten?
- Ben je de afgelopen 3 maanden gepest op school?
- Ben je de afgelopen 3 maanden online gepest door leerlingen van school?
- Hebben leerlingen van je school je de afgelopen 3 maanden expres lichamelijk pijn gedaan?
- Hebben leerlingen van je school je de afgelopen 3 maanden gediscrimineerd?
- Ervaar je wel eens stress door school?
- Wat voor rapportcijfer geef je jouw school?
- Maak je je wel eens zorgen over je schoolresultaten?
- Ben je tevreden over de manier waarop school toetst wat je geleerd hebt?
- Ben je tevreden over de mogelijkheden om mee te praten over je lessen en toetsen?
- Wil je nog iets tegen jouw school zeggen?
- Heb je de vragenlijst in de klas ingevuld?
- Kon je de vragenlijst anoniem invullen?

6 Rapportages met resultaten

6.1 Instellingsbestanden en -rapportages

Deelnemende scholen krijgen in juni, voordat de landelijke cijfers gepubliceerd zijn, staafdiagrammen (zie figuur 1) met de uitkomsten van de LAKS-monitor voor hun eigen scholieren gepresenteerd.⁸ Deze zijn gedifferentieerd naar niveau, leerjaar, geslacht en klas en kunnen ook steeds afgezet worden tegen het totaal van de school. Binnen dergelijke rapportages zijn, in verband met de privacy, enkel scores te zien van groepen die bestaan uit vijf of meer scholieren. In een later stadium volgen ter vergelijking nog de figuren met de landelijke resultaten. Daarnaast is het voor deze scholen zonder meer toegestaan om de leerlingdata van de eigen vestiging(en) te gebruiken (in SPSS en Excel). Beide bestanden bevatten de weegfactor die ResearchNed ook gebruikt. In het Excelbestand is een uitleg over de toepassing hiervan opgenomen, evenals een codeboek. Daarnaast stuurt het LAKS elke locatie die deel heeft genomen aan het onderzoek een factsheet, waarmee in één oogopslag de belangrijkste schoolresultaten op inzichtelijk gemaakt zijn.

Figuur 1: Voorbeeld van grafische rapportage LAKS-monitor

6.2 Online rapportage

Het is van belang om de vo-leerlingen die het LAKS vertegenwoordigt op een eenvoudige manier online toegang te verschaffen tot de onderzoeksresultaten en deze ook in een voor hen begrijpelijke vorm aan te bieden. Voor de resultaten van de LAKS-monitor 2025 gebeurt dit door de Staat van Creatie in samenwerking met Netsupport.⁹

⁸ Uitgezonderd scholen die hebben deelgenomen via de Sectorraad Praktijkonderwijs, omdat daar bij de Vensters-vragen vier in plaats van vijf antwoordcategorieën te kiezen zijn en de bijbehorende data - onder andere vanwege de onvergelykbaarheid met de rest - niet worden gedeeld met ResearchNed.

⁹ <https://resultaten.laks-monitor.nl>

Deze tool toont op elke pagina vooraf door ResearchNed geaggregeerde vraag- of clusterscores, welke vergeleken kunnen worden met het landelijk totaal, eerdere metingen - indien aanwezig - of andere scholen. Er zijn ook uitsplitsingen naar onderwijsniveau en leerjaar te kiezen. Bij deze informatiebron is de minimale respons voor het opnemen van resultaten vastgesteld op vijftien, mede omdat hier sprake is van een meer openbare manier van publiceren. Op de website wordt een disclaimer toegevoegd dat bij kleine aantallen de resultaten van een groep minder betrouwbaar zijn.

6.3 Landelijk rapport

Om een breder publiek te kunnen bedienen, wordt voor de LAKS-monitor een rapport gedrukt (en uiteindelijk ook digitaal beschikbaar gesteld), waarin de landelijke resultaten worden besproken en – mits mogelijk – vergeleken met eerdere edities. Daarnaast gaat het LAKS in op bevindingen uit het onderzoek die van belang zijn voor het beleid dat men voert. Er wordt ook uitgezocht in hoeverre bepaalde achtergrondkenmerken samenhang vertonen met de verschillende tevredenheidsoordelen. De statistische uitleg hiervan is niet interessant voor het overgrote deel van de doelgroep, dus die komt niet uitgebreid aan bod in het rapport.

6.4 Gebruik data door derden

In overleg met het deskundigenpanel van de JOB-monitor¹⁰, waarbij dit eerder al het geval was, is in 2020 besloten om voortaan ook de resultaten van de LAKS-monitor beschikbaar te stellen op het online archiveringssysteem EASY van DANS.¹¹ Als voorwaarde voor het gebruik van de data stelt het LAKS dat het doel waarvoor de data gebruikt worden, in overeenstemming moet zijn met het doel waarvoor de data verzameld zijn: het meten en verbeteren van tevredenheid onder scholieren in het voortgezet onderwijs. Na het indienen van een verzoek tot gebruik van de data, checkt het LAKS of aan die voorwaarde voor gebruik wordt voldaan.

Indien men de gegevens uit de LAKS-monitor verwerkt in rapporten, dienen hiervan ook kopieën aan het LAKS overhandigd te worden.

¹⁰ De Jongeren Organisatie Beroepsonderwijs is een vereniging die opkomt voor de rechten en belangen van alle mbo-studenten in Nederland; valt onder hetzelfde bestuur als het LAKS

¹¹ DANS is een instituut van KNAW en NWO en staat voor Data Archiving and Networked Services, zie <https://dans.knaw.nl/nl>

7 Ethische verantwoording

In de onderzoeksverantwoording van de LAKS-monitor 2024 zijn korte teksten over ethische aspecten van het onderzoek verwerkt in de eerdere hoofdstukken. Op advies van het deskundigenpanel bespreken we de ethische aspecten van de LAKS-monitor nu uitgebreider in voorliggend hoofdstuk. Daarbij maken we een koppeling met relevante regelgeving en richtlijnen.

7.1 Inleiding

ResearchNed draagt zorg voor integer en ethisch verantwoord onderzoek. Dat betekent dat we zo veel mogelijk rekening houden met de basisprincipes van integer onderzoek (eerlijk, zorgvuldig, transparant, onafhankelijk en verantwoordelijk) en ons houden aan relevante wetgeving en richtlijnen zoals de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en ESOMAR¹². ResearchNed is daarnaast aangesloten bij de VBO (Vereniging voor Beleidsonderzoek): de privacy van mensen die meewerken aan onderzoek, wordt beschermd door de Gedragscode voor statistisch onderzoek.¹³ ResearchNed neemt technische en organisatorische maatregelen conform de normen van voor informatiebeveiliging (ISO 27001) om persoonlijke gegevens te beschermen. Ook voldoen we aan de Europese standaarden voor kwaliteitsmanagementsystemen (NEN-EN-ISO 9001:2015) en de internationale normen voor markt, opinie- en maatschappelijk onderzoek (NEN-ISO 20252:2019).¹⁴

Belangrijke aandachtspunten voor dit onderzoek zijn de minderjarige doelgroep en de verwerking van persoonsgegevens.

Doelgroep

Met de LAKS-monitor worden gegevens verzameld bij een doelgroep die minderjarig is en daarmee in zekere zin kwetsbaar. Het is belangrijk om deze doelgroep met zorg te behandelen en het onderzoek zo goed mogelijk bij hen aan te laten sluiten. Ook de scholen worden hierin meegenomen, aangezien zij verantwoordelijk zijn voor hun leerlingen.

Bij onderzoek onder minderjarigen houdt ResearchNed rekening met de eisen vanuit de richtlijnen van ESOMAR¹². Deze internationale code heeft betrekking op markt- en opinieonderzoek, sociaalwetenschappelijk onderzoek en data-analyse. In deze code is een aparte sectie opgenomen over onderzoek bij minderjarige subjecten. Hierin wordt gesteld dat:

- onderzoekers toestemming moeten verkrijgen van een ouder of verantwoordelijke volwassene wanneer er persoonsgegevens van kinderen worden verzameld (dat is in dit geval de school);
- onderzoekers moeten zorgvuldig te werk gaan wanneer zij minderjarigen betrekken in hun onderzoek: de gestelde vragen moeten bijvoorbeeld passen bij de leeftijd van de respondenten;
- minderjarigen (en andere kwetsbare doelgroepen) moeten geïnformeerde beslissingen kunnen maken over deelname aan het onderzoek, en niet onder druk gezet worden om mee te werken.

Persoonsgegevens

In principe vullen respondenten de vragenlijst anoniem in en zijn de antwoorden alleen op klasniveau terug te zien, maar het gaat wel om persoonlijke meningen en eigenschappen en dus om persoonsgegevens. Hier

¹² <https://esomar.org/uploads/attachments/ckqtawvjvq00uukdtrhst5sk9u-iccesomar-international-code-english.pdf>

¹³ <https://www.beleidsonderzoek.nl/media/1qybwpv/vbo-gedragscode-2023.pdf>

¹⁴ Zie o.a. <https://www.autoriteitpersoonsgegevens.nl/themas/basis-avg/avg-algemeen/de-avg-in-het-kort>

moet zorgvuldig mee worden omgegaan. De AVG is de belangrijkste wet die gaat over de bescherming van persoonsgegevens. Deze wet schrijft bijvoorbeeld voor dat:

- persoonsgegevens alleen verzameld mogen worden met een gerechtvaardigd doel;
- dat er niet meer gegevens mogen worden verzameld dan voor dit doel nodig is;
- dat het transparant moet zijn voor betrokkenen hoe en waarom een organisatie hun persoonsgegevens verwerkt;
- en dat de gegevens veilig en voor een bepaalde tijd moeten worden opgeslagen.

De Gedragscode voor statistisch onderzoek 2023 van het VBO wordt uitgewerkt aan de hand van een vijftal uitgangspunten. De uitgangspunten zijn in combinatie met de nadere uitwerking in deze gedragscode bindend en gaan verder dan alleen de principes voor gegevensverwerking als in artikel 5 AVG.

- Privacy, waarin de principes van onderzoek centraal staan en ook de rechten van respondenten, zoals toegepast door Verwerkingsverantwoordelijken voor gegevensbescherming;
- Provenance, waarin dataverzameling ongeacht de methode van dataverzameling aan de orde komt;
- Security, waarin de minimale maatregelen voor beveiliging van onderzoeksgegevens naar voren komen;
- Stewardship, waarin procedures en voorwaarden voor goed databaseer worden beschreven;
- Handhaving, waarin klachtenregeling, geheimhouding en certificering aan de orde komen.

In voorliggend hoofdstuk zetten we uiteen welke maatregelen wij in de opzet en uitvoering van de LAKS-monitor toepassen om aan de genoemde richtlijnen en regelgeving te voldoen.

7.2 Opzet van het onderzoek

Vragenlijst

De LAKS-monitor bestaat in de kern uit een vragenlijst waarin scholieren zelf hun antwoorden vastleggen. Zoals ook gesteld in ESOMAR, is het belangrijk dat de gestelde vragen aansluiten bij het niveau en de belevingswereld van de respondenten. De vragen mogen dus niet te moeilijk zijn, en de vragenlijst niet te lang. Ook mag er geen onnodige informatie worden verzameld, zoals ook gesteld wordt in de AVG ('dataminimalisatie').

In de constructie van de vragenlijst (het LAKS-gedeelte dat aan de Venstersvragen is toegevoegd) is dan ook veel tijd en aandacht besteed aan deze punten. In 2022 is de vragenlijst voor het laatst vernieuwd. In het vernieuwingsproces werd input gegeven door het LAKS, scholen en kwaliteitszorgmedewerkers én scholieren zelf (ondersteuning en uitvoering door ResearchNed¹⁵). Hiermee werd geborgd dat er relevante thema's worden bevraagd, dat alleen de belangrijkste vragen hierover worden gesteld (met handelingsperspectief voor het LAKS en scholen/leerlingenraden) én dat de vragen duidelijk en begrijpelijk zijn voor de respondenten en aansluiten bij hun belevingswereld (zo ook gesteld in ESOMAR).

In de VBO-gedragscode staat bovendien dat kwantitatief onderzoek (zoals de LAKS-monitor) de volgende kenmerken hebben:

- vraagstelling vaak gericht op feiten/attitudes/gedrag;
- vragenlijsten hebben over het algemeen een vaste structuur, evenals de antwoordmogelijkheden;
- weergave van de resultaten (objectieve statistische gegevens), is vaak in tabellen, grafieken en percentages.

¹⁵ Lodewick, J., Brukx, D., Termorshuizen, T. & Broek, van den, A. (2021). Vernieuwing van de LAKS-monitor. Onderzoek in opdracht van het Landelijk Actie Komitee Scholieren

In de LAKS-monitor worden vragen gesteld over de tevredenheid van leerlingen over verschillende school- en onderwijsaspecten. De vragen hebben zo veel mogelijk dezelfde structuur (“Ben je tevreden over...?” of “Komt ... voor?”) en antwoordmogelijkheden (veelal een vijfpuntsschaal lopende van “zeker niet” tot “zeker wel”). Door hier consistent in te zijn, is het gemakkelijker voor respondenten om de vragen snel te begrijpen en in te vullen. Resultaten worden inderdaad getoond in tabellen, grafieken en percentages: hierover is reeds in hoofdstuk 6 geschreven en we komen hier kort op terug in paragraaf 7.4.

Op- en aanmerkingen over de kwaliteit en begrijpelijkheid van de vragenlijst die op welk moment dan ook aan het licht komen, worden gedocumenteerd en meegenomen in de overwegingen voor een volgende herziening. De vragenlijst als geheel wordt eens in de paar jaar herzien - in voorkomend geval kan het noodzakelijk zijn een wijziging of aanvulling al eerder door te voeren.

Communicatie en informatie

In de wervingsfase van het onderzoek vindt contact en informatie-uitwisseling plaats met (contactpersonen van) scholen. Zij melden hun school en klassen aan voor het onderzoek en zijn verantwoordelijk voor hun (minderjarige) respondenten. Volgens de regelgeving (AVG, ESOMAR, VBO) moet het transparant zijn voor betrokkenen hoe en waarom een organisatie hun persoonsgegevens verwerkt. Dat betekent dat de organisatie hier open en duidelijk over moet communiceren. Het is dus belangrijk dat de scholen goed geïnformeerd zijn over het doel en de implicaties van het onderzoek, voordat zij akkoord gaan met deelname.

Bij de werving van scholen om deel te nemen aan de LAKS-monitor wordt uitgebreid informatie verstrekt. Zo worden contactpersonen gewezen op een operationeel plan waar de gehele onderzoeksopzet wordt beschreven, kunnen zij de vragenlijst vooraf inzien en is er eveneens een docentenhandleiding opgesteld ter ondersteuning bij klassikale afname. Al deze documenten (en meer) zijn op de onderzoekswebsite ([portal](#)) te vinden, en contactpersonen wordt gevraagd de betrokkenen in hun school hierover te informeren.

Wanneer contactpersonen zich vervolgens aanmelden voor deelname aan de LAKS-monitor, wordt voor een aantal zaken om toestemming/instemming gevraagd:

- toestemming voor de doorlevering van resultaten van de LAKS-monitor aan de Inspectie van het Onderwijs en/of Vensters (niet verplicht, als geen toestemming moeten de scholen deze gegevens zelf doorleveren waar nodig).
- Verklaring omtrent informatievoorziening: volgens de AVG geldt voor scholen de verplichting om leerlingen en ouders te informeren over het verwerken van persoonsgegevens, zoals in de LAKS-monitor.
- Verklaring omtrent representativiteit en anonimiteit: scholen doen hun best om een zo representatief mogelijke groep leerlingen te laten deelnemen aan het onderzoek, en het anoniem invullen zo veel mogelijk te waarborgen.

Deze toestemming kan te allen tijde later nog worden aangepast of ingetrokken.

Tevens gaat men bij aanmelding akkoord met de voorwaarden voor het onderzoek. Dit staat aangegeven als disclaimer op het aanmeldformulier (“Door het aanmelden van uw school gaat u automatisch akkoord met de voorwaarden voor deelname aan de LAKS-monitor”), en de voorwaarden zijn via een hyperlink te bereiken.

In deze voorwaarden staan beschreven:

- de doelstellingen van de LAKS-monitor;

- inspanningen die het LAKS zal verrichten binnen het onderzoek (algemeen verloop, aanspreekpunt, communicatie, promotiemateriaal, ontsluiting resultaten);
- inspanningen die de scholen verrichten binnen het onderzoek (kennisneming doelstellingen en operationeel plan, uitvoeren onderzoek op school, informeren coördinatoren/docenten, akkoord met ontsluiting resultaten).

De toestemmingsvragen en algemene voorwaarden zijn opgenomen in bijlage 5.

7.3 Veldwerk

De organisatie van het veldwerk wordt door scholen zelf uitgevoerd. Contactpersonen van de scholen hebben toegang tot de onderzoeksportal waar zij alle nodige informatie met betrekking tot het onderzoek kunnen vinden, en hebben per aangemelde klas een wachtwoord gekregen. Zij instrueren de betreffende docenten over het afnemen van de vragenlijst in hun klas. Hiervoor heeft ResearchNed in samenwerking met het LAKS een docentenhandleiding opgesteld.

De docentenhandleiding beschrijft op welke manier de LAKS-monitor het beste kan worden ingevuld. Dit omvat praktische tips en informatie over hoeveel tijd er moet worden vrijgehouden en hoe leerlingen bij de vragenlijst komen, evenals instructies om het invullen in de klas zo soepel mogelijk te laten verlopen. Docenten wordt bijvoorbeeld gevraagd om leerlingen *niet* met elkaar te laten meekijken en zelf ook niet mee te kijken naar wat leerlingen invullen, maar *wel* waar nodig vragen toe te lichten. De volledige docentenhandleiding is te zien in bijlage 5.

Het invullen zelf doen scholieren dus klassikaal, maar individueel. Hun docent heeft ze als het goed is geïnformeerd over het onderzoek, maar dit is het eerste ‘directe’ contactmoment tussen LAKS en de respondenten. Daarmee is dit het moment om de respondenten nogmaals kort te informeren over wat hun deelname omvat. Bij de start van de vragenlijsten worden scholieren erop gewezen dat ze door het invullen van de vragenlijst toestemming geven aan het LAKS om hun antwoorden anoniem te verwerken en naar hun school en leerlingenraad te sturen. Deze introductietekst luidt als volgt:

“De leerlingenraad, het LAKS en jouw school willen graag weten hoe jij denkt over jouw onderwijs. Door deze vragenlijst in te vullen geef je toestemming aan het LAKS om jouw antwoorden anoniem te verwerken en naar je school & leerlingenraad te sturen. Niemand kan zien welke antwoorden van jou zijn.”

In het LAKS-gedeelte van de vragenlijst is een vraag opgenomen die betrekking heeft op genderidentificatie, en een over een mogelijke ondersteuningsbehoefte:

1. Ik ben:
 - Een man
 - Een vrouw
 - Genderdivers, zoals non-binair, genderqueer of gender non-conform
 - Dat wil ik niet zeggen
2. Heb je op school extra hulp nodig bij één of meer van de volgende beperkingen, ziektes of aandoeningen (dit noemen we een ondersteuningsbehoefte)? [NIET voor praktijkonderwijs]
 - ADHD, ADD of concentratieproblemen
 - Autisme (Autisme Spectrum Stoornis (ASS), klassiek autisme, Asperger en PDD-NOS (waaronder subgroep McDD))
 - Dyslexie, dyscalculie of een taalontwikkelingsstoornis (TOS)
 - Chronische aandoening/ziekte [migraine, longziekte, huidaandoening, diabetes, chronisch vermoeidheidssyndroom, reuma, artrose, MS, astma, spierziekte, kanker, epilepsie, hart- en vaatziekte, darmstoornis]
 - Psychische aandoening (depressie, psychose, manisch-depressieve stoornis, schizofrenie, bipolaire stoornis, angststoornis, borderline, eetstoornis)
 - Visuele of auditieve functionele beperking

- Motorische functionele beperking in bewegen of spreken
- Een andere ondersteuningsbehoefte of ziekte
- Nee
- Ja
- Dit wil ik niet zeggen

Antwoorden hierop vallen onder *bijzondere* persoonsgegevens: ‘gegevens die zo privacygevoelig zijn dat het een grote(re) impact op iemand kan hebben als een organisatie deze gegevens verwerkt. Bijvoorbeeld gegevens over iemands gezondheid of politieke voorkeur.’ Voor het verzamelen van bijzondere persoonsgegevens gelden extra strenge regels en respondenten moeten nadrukkelijk toestemming geven voor het verzamelen van deze gegevens. Daarom is bij deze vragen de antwoordoptie ‘dit wil ik niet zeggen’ opgenomen, zodat geen antwoord afgedwongen wordt (zoals bij andere vragen) en respondenten er altijd voor kunnen kiezen de vraag over te slaan.

Nieuw in deze editie van de LAKS-monitor zijn twee vragen aan het einde van de vragenlijst die betrekking hebben tot de wijze van invullen. Het LAKS en ResearchNed adviseren om de monitor klassikaal af te nemen en te waarborgen dat leerlingen hun antwoorden anoniem kunnen geven, maar tot nu toe is niet gecontroleerd in hoeverre dit gebeurde. Daarom zijn deze keer twee vragen toegevoegd:

- Heb je de vragenlijst in de klas ingevuld?
- En zo ja: Kon je de vragenlijst anoniem invullen? *Er was bijvoorbeeld niemand die meekiekte naar je antwoorden.*

Uit de antwoorden bleek dat 92 procent van de respondenten de vragenlijst in de klas heeft ingevuld. Wanneer dit het geval was, gaf driekwart van de respondenten aan dat het invullen anoniem plaatsvond (74; 8% zei van niet en 18% wist het niet zeker).

7.4 Rapportages

De AVG (en de gedragscode van VBO) stellen dat in de weergave van resultaten van onderzoek waarbij persoonsgegevens zijn verzameld, in principe alleen anonieme en uiteraard correcte bevindingen mogen worden opgenomen. Uitspraken moeten gebaseerd zijn op geaggregeerde gegevens, dus alleen betrekking hebben op doelgroepen of populaties en niet over specifieke personen.

De resultaten van de LAKS-monitor worden ontsloten middels een landelijk rapport, grafische schoolrapportages en schoolspecifieke databestanden. Ook wordt er een speciale resultatenwebsite ingericht waar de resultaten op schoolvestigingsniveau met elkaar kunnen worden vergeleken.

In het landelijke rapport worden alleen algemene bevindingen besproken, eventueel uitgesplitst naar leerjaar, leerweg en onderwijstype. Er worden dus alleen uitspraken gedaan over populatie of doelgroepen. In deze rapportage worden door ResearchNed alleen objectieve bevindingen beschreven (zie ook hoofdstuk 4 voor de stappen die worden genomen voor zo correct mogelijke uitkomsten). Relevante verschillen worden statistisch getoetst en alleen genoemd als groepen méér dan vijf procentpunt van elkaar afwijken. Het LAKS schrijft aanvullende passages in de rapportage waarin zij reflecteren op de bevindingen in de context van hun doelstellingen; er is duidelijk onderscheid tussen objectieve resultaten (ResearchNed) en de reflectie hierop (LAKS).

In de schoolrapportages worden wél individuele resultaten opgenomen, weliswaar zonder variabele die de specifieke respondent direct zou identificeren (dus in principe anoniem). Om de anonimiteit verder te waarborgen zijn de volgende stappen genomen:

- om indirecte herleidbaarheid van individuele scholieren te voorkomen, zijn in geen enkele grafische rapportage uitkomsten zichtbaar wanneer ze gebaseerd zijn op de antwoorden van minder dan vijf scholieren.
- Scholen ontvangen met betrekking tot hun databestanden een waarschuwing aangaande het interpreteren van resultaten afkomstig van kleine groepen respondenten. In een eerste stap om de bestanden AVG-proof te maken, zijn de schoolspecifieke databestanden zoveel mogelijk onherleidbaar naar personen gemaakt. Dat is gedaan door bij leerlingkenmerken die in de populatie minder dan vijf keer voorkomen, dit kenmerk niet te tonen in de data. In het bestand heeft een dergelijke cel de score “Niet getoond wegens AVG” gekregen. Echter, ook na deze stap blijft het door het kunnen combineren van leerlingkenmerken in een aantal gevallen *indirect* mogelijk studenten te herleiden. Scholen wordt nadrukkelijk verteld dat het niet de bedoeling is om individuele leerlingen te herleiden, en zeker niet om op dat niveau te rapporteren.
- Op de open antwoorden in de data is geen censuur door ResearchNed toegepast. Het is daarom raadzaam voor scholen om eerst te controleren of hierin geen namen van bijvoorbeeld docenten of medestudenten staan vermeld, alvorens de bestanden verder te verspreiden. Dit wordt in de begeleidende mail aangegeven aan de contactpersonen.

7.5 Databeheer

Bewaren van persoonsgegevens mag volgens de AVG niet langer dan noodzakelijk is voor het gestelde doel. Na een bepaalde tijd (geen vastgestelde termijn, afhankelijk van de situatie maar zo kort mogelijk) moeten persoonsgegevens worden verwijderd, of geanonimiseerd. In het geval van de LAKS-monitor gebruiken we gegevens uit eerdere edities in latere jaren nog ter vergelijking zodat trends en ontwikkelingen kunnen worden geïdentificeerd. In de rapportage worden alleen de jaren getoond sinds de laatste herziening van de vragenlijst. De databestanden zijn in principe al anoniem, en zoals reeds besproken in de vorige paragraaf worden leerlingkenmerken die in de populatie minder dan vijf keer voorkomen, niet getoond in de data. Ze blijven daarom vooralsnog bewaard.

Een belangrijk punt in de regelgeving omtrent persoonsgegevens is dat respondenten altijd hun toestemming voor de verwerking van hun gegevens mogen intrekken, en hun gegevens indien ze incorrect zijn verwerkt mogen laten aanpassen. Hier moeten zij dan ook de juiste informatie over kunnen vinden. In het geval van de LAKS-monitor is dit punt wellicht niet direct aan de orde: in principe verzamelen we anonieme gegevens, bovendien op klasniveau, en vullen de respondenten zelf hun antwoorden in. Het is niet aannemelijk dat een leerling zelf bij nader inzien de eigen antwoorden als zodanig zal herkennen in de rapportage en zal willen aanpassen. Ook scholen, als verantwoordelijke voor hun leerlingen, zullen er doorgaans niet in geïnteresseerd zijn de gegevens van hun eigen leerlingen in te trekken of te wijzigen. Zij hebben de opgehaalde informatie immers ook nodig ter verantwoording voor de Inspectie. Over dit onderwerp informeren we scholen en leerlingen daarom niet direct. Wel staat in het Privacystatement op de website van ResearchNed aangegeven dat respondenten altijd het recht hebben tot inzage, correctie en verwijdering van de geleverde persoonsgegevens en via welk e-mailadres ze dit zo nodig aan kunnen kaarten. Omdat de vragenlijst echter anoniem wordt ingevuld, is het mogelijk dat deze gegevens niet altijd teruggevonden kunnen worden.

Zoals reeds genoemd in paragraaf 6.4 worden de resultaten van de LAKS-monitor beschikbaar gesteld voor derden op het online archiveringssysteem EASY van DANS.¹⁶ Als voorwaarde voor het gebruik van de data stelt het LAKS dat het doel waarvoor de data gebruikt worden, in overeenstemming moet zijn met het doel

¹⁶ DANS is een instituut van KNAW en NWO en staat voor Data Archiving and Networked Services, zie <https://dans.knaw.nl/nl>

waarvoor de data verzameld zijn: het meten en verbeteren van tevredenheid onder scholieren in het voortgezet onderwijs. Na het indienen van een verzoek tot gebruik van de data, checkt het LAKS of aan die voorwaarde voor gebruik wordt voldaan. Bij het aangevraagde databestand horen dan ook de onderzoeksverantwoording met beschrijving van de totstandkoming van de dataset, een codeboek en een weegfactor, zodat gebruikers op een juiste manier de data kunnen analyseren en tot dezelfde (juiste) bevindingen kunnen komen.

8 Vragen aan deskundigenpanel

Aan het eind van deze beschouwing resteren nog enkele gerichte vragen aan de experts uit het deskundigenpanel en deze luiden als volgt:

- (1) *Bij het opschonen van de data selecteren we onder andere op invultijd: deze mag niet korter zijn dan vijf minuten. Het is natuurlijk denkbaar dat de snelheid waarmee leerlingen de vragen lezen, verschilt tussen bijvoorbeeld verschillende onderwijssoorten of leerjaren. In tabel 2 en tabel 3 is te zien dat leerlingen uit hogere leerjaren relatief vaker een te korte invultijd hebben om te worden meegenomen, evenals leerlingen in havo en vwo. Is het voldoende aannemelijk dat dit veroorzaakt wordt door een hoger leestempo van deze groepen, en zouden we in het vervolg verschillende grenzen moeten hanteren? Waarop kunnen deze het beste worden gebaseerd?*

Het deskundigenpanel durft niet te beweren dat oude leerlingen of leerlingen uit havo/vwo enkel sneller invullen door een hoger leestempo. Snel invullen kan bovendien ook wijzen op oppervlakkige antwoorden omdat er minder zorgvuldig gereflecteerd wordt op de antwoorden. Ook kan motivatie een rol spelen: misschien hebben ze de vragenlijst al vaker ingevuld, of vinden ze het minder relevant omdat ze niet lang meer op de middelbare school zitten.

Het advies van het deskundigenpanel is om verder analyses over de datakwaliteit van de antwoorden te doen. Zo kunnen bijvoorbeeld twee groepen gemaakt worden (groep 4-5 min en groep 5min+) om vervolgens van deze twee groepen de betrouwbaarheidsschalen naast elkaar te leggen. Je zou ook checkvragen in de vragenlijst kunnen toevoegen (“Dit is een checkvraag, geef antwoord x”), maar dat geeft naar leerlingen mogelijk het signaal af dat je ze niet helemaal vertrouwd. Uiteindelijk kan de conclusie zijn dat er voor verschillende groepen leerlingen verschillende grenzen gehanteerd moeten worden. Een andere optie is om te werken met percentielgrenzen per subgroep: dit kan voorkomen dat juist ingevulde vragenlijsten niet te snel worden uitgesloten.

- (2) *In de vraag naar geslacht/gender is een antwoordcategorie gewijzigd van ‘Anders’ naar ‘Genderdivers, zoals non-binair, genderqueer of gender non-conform’. Mogen deze varianten als voldoende vergelijkbaar worden beschouwd om samen te nemen? In de rapportage wordt overigens geen expliciete aandacht besteed aan geslacht.*

Het deskundigenpanel geeft aan beperkte kennis te hebben over het thema. De nieuwe formulering is specifiek en inclusiever. Voor analyses waarin geslacht/gender geen centrale rol speelt, lijkt het verdedigbaar om de opties samen te voegen, mits dit duidelijk wordt gerapporteerd. Om te bezien of de groepen vergelijkbaar zijn, zou het zinvol kunnen zijn om te bezien hoeveel respondenten in beide categorieën zitten/zaten.

Vanuit ethisch oogpunt is het belangrijk in de gaten te houden dat dit een hele kleine groep is, zeker als je verder uitsplits. Het kan voor LAKS belangrijk zijn om op landelijk niveau in kaart te brengen of deze groep anders respondeert dan leerlingen in de overige categorieën.

- (3) *De toestemmingen zoals genoemd in paragraaf 7.2 (toestemming voor doorlevering en de verklaringen over informatievoorziening en over representativiteit en anonimiteit, gegeven door scholen) zijn momenteel niet noodzakelijk voor deelname aan het onderzoek. Met name*

voor deze laatste twee is wellicht te stellen dat het verplicht stellen hiervan een voorwaarde zou moeten zijn voor deelname aan het onderzoek. Hoe kijkt het deskundigenpanel hier naar?

Hoewel de toestemmingen en verklaringen momenteel formeel niet verplicht zijn vanuit de wetgeving, is het juridisch en ethisch verdedigbaar om deze als voorwaarde voor deelname te stellen: als onderzoeksbureau laat je zien hiervoor te staan. Het bevordert de naleving van de AVG en waarborgt de kwaliteit en integriteit van het onderzoek.

Het is echter niet wenselijk dat de respons of representativiteit van de vragenlijst negatief beïnvloed worden. Een optie kan dan ook zijn om het technisch gezien noodzakelijk te maken dat scholen akkoord gaan met de verklaringen, zodat het op deze manier toch een voorwaarde is om deel te kunnen nemen aan het onderzoek.

Bijlage 1: Vragenlijst LAKS-monitor 2025

Wijzigingen t.o.v. vragenlijst LAKS-monitor 2024:

- ✓ V1: aanpassing antwoordopties
 - ✓ V3: toevoegen antwoordoptie 'Anders, namelijk'
 - ✓ V26: toevoegen vraagteken
 - ✓ V57 t/m V59: toegevoegde vragen over toetsdruk
 - ✓ V61 en V62: toegevoegde vragen i.v.m. check op anonimiteit bij invullen
-

START VRAGENLIJST

De leerlingenraad, het LAKS en jouw school willen graag weten hoe jij denkt over jouw onderwijs.

Door deze vragenlijst in te vullen geef je toestemming aan het LAKS om jouw antwoorden anoniem te verwerken en naar je school & leerlingenraad te sturen. Niemand kan zien welke antwoorden van jou zijn.

1. Ik ben:
 - Een man
 - Een vrouw
 - Genderdivers, zoals non-binair, genderqueer of gender non-conform
 - Dat wil ik niet zeggen
2. In welk leerjaar zit je?
 - 1
 - 2
 - 3
 - 4
 - 5
 - 6
3. Welke onderwijssoort volg je?
 - Praktijkonderwijs
 - Brugjaar (combinatieklassen vmbo/havo en havo/vwo)
 - Vmbo brugjaar (leerjaar 1 of 2 van vmbo, maar leerweg nog niet gekozen)
 - Vmbo basis
 - Vmbo kader
 - Vmbo gemengd
 - Vmbo theoretisch
 - Havo
 - Vwo (atheneum)
 - Vwo (gymnasium)
 - Anders, namelijk (je hoeft hier geen antwoord in te vullen) [naar V9]
4. Welk profiel heb je gekozen? [Alleen voor vmbo theoretisch leerjaar 3 of 4]
 - Techniek
 - Zorg en welzijn
 - Economie
 - Groen / Landbouw
 - Ik heb (nog) geen profiel gekozen
 - Anders
5. Welk profiel heb je gekozen? [Alleen voor vmbo basis, kader of gemengd leerjaar 3 of 4]
 - Dienstverlening en producten
 - Zorg en welzijn
 - Groen
 - Economie en ondernemen
 - Produceren, installeren en energie
 - Bouwen, wonen en interieur
 - Horeca, bakkerij en recreatie

- Mobiliteit en transport
 - Media, vormgeving en ICT
 - Maritiem en Techniek
 - Ik doe twee profielen tegelijk
 - Ik heb nog geen profiel gekozen
 - Anders
6. Welk eerste profiel heb je gekozen? [Alleen voor vmbo basis, kader of gemengd leerjaar 3 of 4 EN twee profielen tegelijk]
- Dienstverlening en producten
 - Zorg en welzijn
 - Groen
 - Economie en ondernemen
 - Produceren, installeren en energie
 - Bouwen, wonen en interieur
 - Horeca, bakkerij en recreatie
 - Mobiliteit en transport
 - Media, vormgeving en ICT
 - Maritiem en Techniek
7. Welk tweede profiel heb je gekozen? [Alleen voor vmbo basis, kader of gemengd leerjaar 3 of 4 EN twee profielen tegelijk]
- Dienstverlening en producten
 - Zorg en welzijn
 - Groen
 - Economie en ondernemen
 - Produceren, installeren en energie
 - Bouwen, wonen en interieur
 - Horeca, bakkerij en recreatie
 - Mobiliteit en transport
 - Media, vormgeving en ICT
 - Maritiem en Techniek
8. Welk profiel heb je gekozen? [Alleen voor havo of vwo leerjaar 4 of hoger]
- Cultuur en Maatschappij
 - Economie en Maatschappij
 - Natuur en Gezondheid
 - Natuur en Techniek
 - Economie en Maatschappij / Cultuur en Maatschappij
 - Natuur en Techniek / Natuur en Gezondheid
 - Natuur en Techniek / Economie en Maatschappij
 - Natuur en Gezondheid / Economie en Maatschappij
 - Natuur en Techniek / Cultuur en Maatschappij
 - Natuur en Gezondheid / Cultuur en Maatschappij
 - Ik heb nog geen profiel gekozen
9. Helpen leraren je om je best te doen op school?
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel
10. Letten je leraren op wat je goed en niet zo goed kunt?
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel
11. Ben je tevreden over wat je leert op school?
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel

12. Doe je verschillende dingen in een les?
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel
13. Werken computers, laptops of tablets goed op je school?
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel
 - Niet van toepassing
14. Ben je tevreden met het gebruik van computers of digibord in de les?
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel
 - Niet van toepassing
15. Bespreken leraren wel eens het nieuws in de lessen? (Bijvoorbeeld dingen uit het (jeugd)journaal, een nieuwswebsite of uit de krant)
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel
16. Is dat wat je leert op school nuttig voor als je van school af gaat?
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel
17. Ben je tevreden over de extra activiteiten buiten de les? (Bijvoorbeeld schoolreisje, sportdag of bezoek aan museum)
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel
 - Niet van toepassing
18. Helpt de school je met het kiezen van een volgende studie of werk?
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel
 - Niet van toepassing
19. Kunnen je leraren goed uitleggen?
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel

20. Ben je tevreden over je mentor?
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel
21. Krijg je hulp als je problemen hebt met leren?
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel
 - Niet van toepassing
22. Vertellen je leraren je duidelijk hoe je een opdracht of toets hebt gemaakt?
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel
23. Vertelt de school leerlingen de belangrijke dingen die op school gebeuren? (Bijvoorbeeld nieuws over activiteiten, regels of lesuitval)
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel
24. Doet de school iets met de mening of ideeën van leerlingen? (Bijvoorbeeld via een leerlingenraad kunnen leerlingen inspraak hebben)
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel
25. Ben je tevreden over de sfeer op je school?
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel
26. Vind je het leuk om met andere leerlingen van je school om te gaan?
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel
27. Heb je het naar je zin op school?
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel
28. Voel je je veilig op school?
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel

29. Zijn de regels op je school duidelijk?
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel
30. Helpt de school je goed als je persoonlijke problemen hebt? (Bijvoorbeeld gezondheidsproblemen, problemen thuis, ruzies)
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel
 - Niet van toepassing
31. Ben je tevreden met wat je school doet tegen pesten?
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel
 - Niet van toepassing
32. Ben je de afgelopen 3 maanden gepest op school? (Bijvoorbeeld klas, schoolplein, kantine, wc's, gang)
- Zeker wel
 - Meestal wel
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal niet
 - Zeker niet
33. Ben je de afgelopen 3 maanden online gepest door leerlingen van school? (Bijvoorbeeld via WhatsApp, Instagram, Snapchat, Facebook)
- Zeker wel
 - Meestal wel
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal niet
 - Zeker niet
34. Hebben leerlingen van je school je de afgelopen 3 maanden expres lichamelijk pijn gedaan?
- Zeker wel
 - Meestal wel
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal niet
 - Zeker niet
35. Hebben leerlingen van je school je de afgelopen 3 maanden gediscrimineerd? (Bijvoorbeeld gemeen doen om wie je bent, waar je vandaan komt, hoe je eruit ziet of door je geloof)
- Zeker wel
 - Meestal wel
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal niet
 - Zeker niet
36. Helpt je school je bij het zoeken naar een stage? [Alleen voor praktijkonderwijs]
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel
 - Niet van toepassing

37. Leer je op jouw stage dingen die handig zijn voor werken? [Alleen voor praktijkonderwijs]
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel
 - Niet van toepassing
38. Sluiten de toetsen aan op wat je hebt geleerd in de lessen?
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel
 - Niet van toepassing
39. Helpt de school jou, naast het begrijpen van de lesstof, ook met andere vaardigheden? (Bijvoorbeeld vinden van goede informatie, leren plannen, presenteren of hoe je goed met elkaar om kunt gaan)
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel
40. Gaan leraren goed met je om?
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel
41. Ben je tevreden over de begeleiding die je hebt gehad bij het kiezen van jouw profiel/vakkenpakket? [Alleen voor havo of vwo leerjaar 4 of hoger OF vmbo leerjaar 3 of hoger]
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel
 - Niet van toepassing
42. Ben je tevreden over de voorbereiding op de eindexamens? [Alleen voor havo of vwo leerjaar 4 of hoger OF vmbo leerjaar 3 of hoger]
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel
 - Niet van toepassing
43. Hebben leraren genoeg tijd voor je?
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel
44. Wordt er op school aan je gevraagd wat je van de lessen vindt?
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel

45. Heb je op school toegang tot boeken, computers of andere lesmaterialen om je schoolwerk goed te kunnen doen?
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel
46. Worden verschillende vakken op elkaar afgestemd? (Bijvoorbeeld niet te veel grote opdrachten tegelijk)
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel
47. Heb je op school extra hulp nodig bij één of meer van de volgende beperkingen, ziektes of aandoeningen (dit noemen we een ondersteuningsbehoefte)? [NIET voor praktijkonderwijs]
- ADHD, ADD of concentratieproblemen
 - Autisme (Autisme Spectrum Stoornis (ASS), klassiek autisme, Asperger en PDD-NOS (waaronder subgroep McDD))
 - Dyslexie, dyscalculie of een taalontwikkelingsstoornis (TOS)
 - Chronische aandoening/ziekte [migraine, longziekte, huidaandoening, diabetes, chronisch vermoeidheidssyndroom, reuma, artrose, MS, astma, spierziekte, kanker, epilepsie, hart- en vaatziekte, darmstoornis]
 - Psychische aandoening (depressie, psychose, manisch-depressieve stoornis, schizofrenie, bipolaire stoornis, angststoornis, borderline, eetstoornis)
 - Visuele of auditieve functionele beperking
 - Motorische functionele beperking in bewegen of spreken
 - Een andere ondersteuningsbehoefte of ziekte
- Nee
 - Ja
 - Dit wil ik niet zeggen
48. Ben je tevreden over de hulpmiddelen en aanpassingen op school voor jouw ondersteuningsbehoefte? (Bijvoorbeeld bij het maken van toetsen) [NIET voor praktijkonderwijs EN; alleen bij ondersteuningsbehoefte]
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel
 - Ik krijg geen extra hulp op school
49. Ervaar je wel eens stress door school? [NIET voor praktijkonderwijs]
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel
50. Is er een leerlingenraad op jouw school?
- Nee
 - Ja
 - Weet ik niet
51. Kun je extra vakken of activiteiten volgen als je dat wilt? (Bijvoorbeeld debatclub, schoolband of een extra taal)
- Nee
 - Ja
 - Weet ik niet

52. Ben je tevreden over de plek(ken) op school waar je rustig kunt leren? (Bijvoorbeeld Open Leercentrum, bibliotheek, aula of stilleruimte)

- Zeker niet
- Meestal niet
- Soms wel, soms niet
- Meestal wel
- Zeker wel
- Niet van toepassing

53. Is voor jou duidelijk waar of naar wie je toe moet als je een klacht hebt?

- Zeker niet
- Meestal niet
- Soms wel, soms niet
- Meestal wel
- Zeker wel

54. Ben je tevreden over de beroepsgerichte praktijklessen? [Alleen voor vmbo]

- Zeker niet
- Meestal niet
- Soms wel, soms niet
- Meestal wel
- Zeker wel
- Niet van toepassing

55. Ben je tevreden over de plek(ken) waar je pauze kunt houden?

- Zeker niet
- Meestal niet
- Soms wel, soms niet
- Meestal wel
- Zeker wel

56. Wat voor rapportcijfer geef je jouw school? [rapportcijfer: 1 - 10]

57. Maak je je wel eens zorgen over je schoolresultaten?

- Zeker niet
- Meestal niet
- Soms wel, soms niet
- Meestal wel
- Zeker wel

58. Ben je tevreden over de manier waarop school toetst wat je geleerd hebt?

- Zeker niet
- Meestal niet
- Soms wel, soms niet
- Meestal wel
- Zeker wel

59. Ben je tevreden over de mogelijkheden om mee te praten over je lessen en toetsen?

- Zeker niet
- Meestal niet
- Soms wel, soms niet
- Meestal wel
- Zeker wel
- Niet van toepassing

De extra vragen van individuele scholen (optioneel) worden hier geplaatst

60. Wil je nog iets tegen jouw school zeggen? [open invulveld]

61. Heb je de vragenlijst in de klas ingevuld?

- Nee
- Ja

62. [Als 61 = Ja] Kon je de vragenlijst anoniem invullen?

(Er was bijvoorbeeld niemand die meekeek naar je antwoorden)

- Nee
- Ja

EINDE VRAGENLIJST.

Bijlage 2: Netto respons per school LAKS-monitor 2025

Tabel 7: Netto respons per school LAKS-monitor 2025

Naam instelling		Netto respons	Aangemelde leerlingen ¹⁷	Populatie school ¹⁸	% Netto respons (van populatie school)
00IP00	KSH	697	*	1.534	45,4%
00LJ00	Schaersvoorde	864	1.046	1.042	82,9%
00LJ05	Schaersvoorde	328	397	404	81,2%
00PJ00	Erasmus College Zoetermeer	981	1.715	1.723	56,9%
01FY00	Augustinianum	641	1.113	1.116	57,4%
01KL09	Maritieme Academie Harlingen	56	111	113	49,6%
01LZ00	Scholengemeenschap Eerste Christelijk Lyceum	974	*	1.152	84,5%
01MO00	Trevianum Scholengroep	589	805	804	73,3%
01VJ06	PrO Arkelstein	144	*	221	65,2%
02ME00	Tabor College	693	892	888	78,0%
02ME01	Tabor College Werenfridus	1.202	1.447	1.442	83,4%
02ME02	Tabor College	908	1.168	1.164	78,0%
02TZ00	St. Michaël College	1.023	1.252	1.256	81,4%
02VA01	Roelof van Echten College	75	*	962	7,8%
03KN00	Pius X College	119	*	2.093	5,7%
04DS00	Trevianum Scholengroep	269	389	385	69,9%
04GU00	Elde College	800	*	1.198	66,8%
04GU03	Elde College	157	*	264	59,5%
04GU06	Elde College	55	*	81	67,9%
04IK00	Accent Centrum	62	*	178	34,8%
05AV00	Twents Carmel College	599	905	908	66,0%
05AV01	Twents Carmel College	719	889	930	77,3%
05AV02	Twents Carmel College	899	1.332	1.336	67,3%
05AV03	Twents Carmel College	399	490	491	81,3%
05AV04	Twents Carmel College	240	263	262	91,6%
05NV00	Aeres Praktijkonderwijs	143	*	169	84,6%
07BQ00	Trevianum Scholengroep	688	968	970	70,9%
07FO00	Praktijkschool Westfriesland	151	*	196	77,0%
08LP00	Isendoorn College	186	*	996	18,7%
08LP02	Isendoorn College	199	*	237	84,0%

¹⁷ (*) Afname via externe aanbieder, aantal aangemelde leerlingen onbekend.

¹⁸ Gebaseerd op voorlopige leerlingentellingen met peildatum 1 oktober 2024.

09VG00	Reeshof College / Sovot	444	*	303	146,5%
11AI00	Gooise Praktijkschool	138	*	275	50,2%
12IR00	De Nieuwe Veste	39	*	1.060	3,7%
12IR05	De Nieuwe Veste	317	363	367	86,4%
13EE00	Stichting Regionale Scholengemeenschap Enkhuizen	1.054	1.396	1.396	75,5%
16AW00	OSG Echnaton	551	849	884	62,3%
16IH00	Regionale Scholengemeenschap	292	*	773	37,8%
16PA00	Christelijk Gymnasium Utrecht	665	1.000	1.003	66,3%
16PN00	Maimonides	132	186	186	71,0%
16YC00	Scheldemonde College	735	*	1.122	65,5%
17BZ02	OOZ	224	378	369	60,7%
18BR00	PrO Assen	161	*	236	68,2%
18UZ00	Ubbo Emmius Praktijkonderwijs	163	*	186	87,6%
19IW00	RSG Wolfsbos	493	769	439	112,3%
19IW04	RSG Wolfsbos	355	462	459	77,3%
19QA00	Het KWC	809	1.311	1.285	63,0%
19QA04	Het KWC	216	350	371	58,2%
19UR00	PrO Winschoten	106	*	139	76,3%
20BQ00	Mill Hill College	907	1.340	1.349	67,2%
20BV00	Praedinius Gymnasium	196	*	770	25,5%
20CL00	Leonardo College	631	*	1.016	62,1%
20CP00	NEHALENNIA Stedelijke Scholengemeenschap	398	*	584	68,2%
20CP04	NEHALENNIA Stedelijke Scholengemeenschap	654	*	1.046	62,5%
20DF00	Da Vinci College	921	*	1.271	72,5%
20DF01	Da Vinci College	342	*	520	65,8%
20DH06	Kompaan College	449	598	605	74,2%
20DH12	Kompaan College	278	342	342	81,3%
20EI01	Vallei College	176	286	287	61,3%
20EI02	Vallei College	229	292	295	77,6%
20EI03	Vathorst College	372	1.031	1.008	36,9%
20GD00	Campus 013	652	860	876	74,4%
20KA00	Groenewald	1.147	*	1.454	78,9%
20LA00	Esdal College	838	1.074	1.120	74,8%
20LA02	Esdal College	346	413	411	84,2%
20LA03	Esdal College	350	399	414	84,5%
20LA05	Esdal College	275	320	309	89,0%
20LA06	Esdal College	147	185	191	77,0%

21GU00	Edith Stein College	443	735	1.024	43,3%
21GU12	John Dewey College	84	104	106	79,2%
21KM00	Praktijkcollege Zoetermeer	200	279	285	70,2%
21WE00	Kaj Munk College	659	903	1.031	63,9%
23JA01	VMBO Grafisch Lyceum Rotterdam	360	486	492	73,2%
24RW00	Oostvaarders College	885	1.526	1.529	57,9%
25EF01	Vonk	348	595	526	66,2%
25EF02	Vonk	741	1.100	1.109	66,8%
25EF03	Vonk	297	356	365	81,4%
25EF04	Vonk	424	695	698	60,7%
25EF05	Vonk	123	226	271	45,4%
25EF06	Vonk	397	517	527	75,3%
25EF08	Vonk	251	278	294	85,4%
25EF09	Vonk	452	555	560	80,7%
25PW57	AOC Terra	64	*	145	44,1%
26KR00	Maxx Onderwijs	125	*	142	88,0%
26LU00	De Brug	91	121	118	77,1%
26MJ00	Laurentius Praktijkschool	89	*	171	52,0%
27MD01	Dalí College	472	696	699	67,5%
27VG00	Porta Mosana College	826	*	1.341	61,6%
27VG01	Sint Maartenscollege, locatie VMBO Maastricht	161	258	238	67,6%
29VW00	HPC Charlois	111	*	211	52,6%
29VX00	HPC Zuidwijk	134	*	215	62,3%
29VY00	RSG Tromp Meesters Praktijkschool	75	*	107	70,1%
30BC00	SintLucas	447	541	546	81,9%
30JM00	Stichting VO Eemsdelta George Martens	88	*	106	83,0%
Totaal		39.409	39.357 ¹⁹	62.092	63,5%

Bron: ResearchNed; LAKS-monitor 2025

¹⁹ Exclusief leerlingen aangemeld via externe aanbieders.

Bijlage 3: Overzicht opgenomen figuren en tabellen

Figuur 1: Voorbeeld van grafische rapportage LAKS-monitor	13
Tabel 1: Dataopschoning.....	6
Tabel 2: Data-opschoningsstappen LAKS-monitor per subgroep (meerdere selectiemaatregelen per respondent mogelijk).....	6
Tabel 3: Verdeling vo-vestigingen naar schoolcategorie binnen populatie, non-respons en respons, LAKS-monitor 2025 (geeft over- of ondervertegenwoordiging aan van de respons; kolompercentages).....	7
Tabel 4: Verdeling respons en populatie binnen LAKS-monitor 2025 naar leerjaar, schoolsoort, geslacht.....	8
Tabel 5: Rapportcijfer school LAKS-monitor 2025 naar leerjaar, schoolsoort, geslacht.....	9
Tabel 6: Communaliteiten, factorladingen en Cronbach's alpha LAKS-monitor 2025 (PCA)	10
Tabel 7: Netto respons per school LAKS-monitor 2025.....	33

Bijlage 4: Gebruikte afkortingen

AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
DANS	Data Archiving and Networked Services
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
ESOMAR	European Society for Opinion and Market Research
IvhO	Inspectie van het Onderwijs
LAKS	Landelijk Aktie Komitee Scholieren
KNAW	Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen
NWO	Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek
Po	primair onderwijs
PRO	Praktijkonderwijs
VBO	vereniging voor Beleidsonderzoek
Vo	voortgezet onderwijs

Bijlage 5: Teksten ethische verantwoording

8.1 Toestemmingsvragen bij aanmelding

Toestemming voor doorlevering en omtrent afname

De resultaten uit de LAKS-monitor kunnen, indien gewenst, doorgeleverd worden aan de Inspectie van het Onderwijs en/of Vensters (ten behoeve van publicatie op Scholen op de Kaart). Let wel: doorleveren aan Vensters kan alleen als het bestuur van uw school lid is van de VO-raad. Via onderstaande vragen kunt u deze toestemming, namens het Bestuur, al dan niet verlenen.

V1. Ik geef toestemming voor de doorlevering van resultaten van de LAKS-monitor 2025 aan:

V1_01 aan de Inspectie van het Onderwijs

V1_02 aan Vensters

V1_03 aan zowel de Inspectie van het Onderwijs als Vensters

V1_04 Nee, ik geef geen toestemming voor doorlevering van de resultaten

☐ Hierbij verklaar ik dat het Bestuur van deze onderwijsinstelling akkoord gaat met het doorleveren van de resultaten van de LAKS-monitor 2025 aan de hiervoor aangevinkte organisaties.

Verklaring omtrent informatievoorziening

Onder de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) geldt voor scholen de informatieplicht. Voor u als school betekent dat dat u verplicht bent om leerlingen en ouders te informeren over het verwerken van persoonsgegevens, zoals gebeurt in de LAKS-monitor 2025.

☐ Ik verklaar dat wij als school ouders van leerlingen actief informeren over de bevraging over sociale veiligheid middels de LAKS-monitor 2025

Verklaring omtrent representativiteit en anonimiteit

Voor een gedegen onderzoek, is het onder andere van belang dat u een representatief [i: representatief betekent dat de groep leerlingen die u bevroegd heeft, een goed beeld geeft van alle leerlingen binnen uw school. Zo kunt u voor een representatief beeld alle leerlingen bevragen, of een deel van de leerlingen uit alle onderwijssoorten en verschillende leerjaren] deel van de leerlingen bevroegt en dat deze leerlingen de vragenlijst anoniem [i: hiermee bedoelen we dat er geen docent of andere persoon meekijkt bij het invullen] in kunnen vullen. Hier dient u dan ook zorg voor te dragen.

☐ Ik verklaar dat wij als school een zo representatief mogelijke groep leerlingen deel laten nemen aan de LAKS-monitor 2025

☐ Ik verklaar dat wij als school de anonimiteit van leerlingen tijdens het invullen van de LAKS-monitor 2025 zo goed als mogelijk waarborgen

8.2 Deelnamevoorwaarden LAKS-monitor 2025

Doelstellingen LAKS-monitor

De LAKS-monitor is hét tevredenheidsonderzoek onder leerlingen in het Voortgezet Onderwijs en heeft als doel:

- Een helder en betrouwbaar beeld te geven van de tevredenheid van leerlingen op alle gewenste niveaus, zowel binnen de school als op landelijk niveau.
- De onderzoeksresultaten op dusdanige wijze te ontsluiten dat leerlingen(raden) en scholen er direct mee aan de slag kunnen om de onderwijskwaliteit te verbeteren.

Hierbij verklaren het Landelijk Actie Komitee Scholieren en de school de volgende inspanningen te zullen verrichten teneinde de doelstellingen van de LAKS-monitor 2025 te realiseren.

Inspanningen LAKS

LAKS:

- Zet zich in voor een helder verloop van het onderzoek.
- Is gedurende het onderzoeksproces aanspreekpunt en communiceert intensief met de deelnemende scholen, leerlingenraden en andere bij het onderzoek betrokken partijen, zoals het ministerie van OCW, Kwaliteitscholen en de VO-raad.
- Volgt bij de uitvoering van de LAKS-monitor 2025 het operationeel plan. Mocht daar, om uitsluitend zwaarwegende redenen toch van worden afgeweken, dan worden de deelnemende scholen hiervan door LAKS direct op de hoogte gebracht.
- Verspreidt via de scholen promotiemateriaal en verloot beloningen om de deelname aan het onderzoek te stimuleren. LAKS streeft daarmee, binnen haar vermogen, naar een zo hoog mogelijke respons.
- Zorgt voor een goede ontsluiting van de onderzoeksresultaten naar de scholen, leerlingen(raden) en eventueel andere belanghebbenden.

Inspanningen school

De school:

- Neemt kennis van de doelstellingen en het operationeel plan van de LAKS-monitor 2025 en onderschrijft deze door deelname aan het onderzoek.
- Meldt op tijd de klassen aan via het online aanmeldsysteem op de LAKS-monitor portal.
- Faciliteert digitale afname door het beschikbaar stellen van computers, of door leerlingen gebruik te laten maken van tablets of mobiele telefoon om de vragenlijst in te vullen.
- Levert inzet en inspanning om deelname aan het onderzoek onder alle opgegeven klassen te stimuleren en voldoende respons te behalen door onder andere:
- Het promotiemateriaal van LAKS voor de LAKS-monitor actief te gebruiken om op die manier het onderzoek onder de aandacht van leerlingen te brengen;
- De coördinatoren/docenten goed te informeren over de afname van de LAKS-monitor, onder andere door verstrekking van de juiste inlogcodes en het ter beschikking stellen van de docentenhandleiding.
- Verklaart akkoord te gaan met openbaarmaking van de resultaten van de LAKS-monitor via laks-monitor.nl/resultaten zolang dit binnen de doelstellingen ligt die de LAKS-monitor voorstaat.
- Verklaart akkoord te gaan met de levering van de landelijke resultaten aan derden zolang dit binnen de doelstellingen ligt die de LAKS-monitor voorstaat. Resultaten die aan derden geleverd worden, zijn altijd geanonimiseerd.

- Stemt in met de kosten die voor het toevoegen van eigen vragen aan de vragenlijst in rekening worden gebracht.

Wat zijn de consequenties als niet aan deze voorwaarden wordt voldaan?

Indien niet aan deze voorwaarden voor deelname aan het onderzoek wordt voldaan dan:

Is het bij onvoldoende respons niet mogelijk om de schoolresultaten te leveren.

Als de school akkoord gaat met bovenstaande voorwaarden, dan geeft de school aan kennis te hebben genomen van de onderzoeksopzet (zoals beschreven in het operationeel plan) en onderschrijft de doelstellingen van de LAKS-monitor en de voorwaarden voor deelname.

8.3 Docentenhandleiding

Deze handleiding is bedoeld voor u als docent ter begeleiding bij de afname van de LAKS-monitor. Wij verzoeken u om de handleiding voorafgaand aan de afname van de enquête door te nemen. De vragenlijst die de scholieren gaan invullen kunt u in zijn geheel terugvinden via deze link: <http://portal.laks-monitor.nl/vragenlijst.htm>

Algemene informatie

De LAKS-monitor is een grootschalig tevredenheidsonderzoek van het LAKS waarmee op VO-scholen in het hele land de tevredenheid van scholieren over hun onderwijs in kaart wordt gebracht. Met de resultaten van de LAKS-monitor weet uw school straks wat er volgens scholieren goed gaat en waar er volgens hen verbetering nodig is. Deze informatie kan gebruikt worden om het onderwijs op uw school samen met de leerlingenraden (nog) beter te maken. Daarnaast is de informatie voor het LAKS ook heel waardevol, omdat wij zo goed weten wat er speelt onder onze achterban. We hebben zo een goed beeld van de landelijke kwaliteit van het onderwijs.

Uw scholieren kunnen de LAKS-monitor online invullen tussen 1 november 2024 en 30 april 2025. In mei/juni 2025 (data nog onder voorbehoud) ontvangt uw school de resultaten en koppelen we de resultaten ook terug aan de scholieren zelf. Scholieren (maar ook medewerkers van de school) kunnen de resultaten dan online bekijken op een gebruiksvriendelijke website.

Meer informatie over de LAKS-monitor is terug te vinden op www.laks-monitor.nl en op de portal voor medewerkers: portal.laks-monitor.nl. Op de portal vindt u onder het kopje 'Informatie' onder andere de vragenlijst, het operationeel plan en de informatiefolder over de LAKS-monitor terug.

U kunt ter introductie het korte animatiefilmpje over de LAKS-monitor laten zien aan uw scholieren, zodat zij een beeld hebben van wat het onderzoek inhoudt en wat het doel is. Dit filmpje vindt u op onze website (www.laks-monitor.nl).

Afname van de LAKS-monitor

De LAKS-monitor is opgezet om klassikaal af te nemen. De monitor kan het beste met een smartphone of tablet ingevuld worden, maar met een computer of laptop kan het ook.

BELANGRIJK

Voor een betrouwbare afname van de vragenlijst is het van belang dat leerlingen de vragen begrijpen en zelf, ongestuurd en eerlijk invullen. Als docent is het belangrijk hier de juiste omstandigheden voor te scheppen:

- stimuleer leerlingen om de vragen eerlijk en oprecht in te vullen;
- verhelder de vragen als dat nodig is en geef aan dat dit kan, maar stuur leerlingen niet in het beantwoorden;
- laat leerlingen niet met elkaar meekijken en overleggen;
- kijk als docent niet mee naar de antwoorden van leerlingen.

Wij raden aan om voor de afname één lesuur in te roosteren in een (computer)lokaal en een opdracht gereed te hebben voor de scholieren die klaar zijn met het invullen van de enquête. U kunt ook een van de LAKS-lessen gebruiken die op de portal en op LessonUp staan: deze zijn mede ontworpen door Seneca en gaan over participatie. In deze lessen wordt onder andere uitgelegd wat het LAKS doet en waarom het belangrijk is om de LAKS-monitor in te vullen. In de presentatie staat ook een link waar de leerlingen naartoe kunnen gaan om de LAKS-monitor af te nemen. Er is één les ontworpen voor de onderbouw en één voor de bovenbouw.

De vragenlijst van de LAKS-monitor behandelt verschillende onderwerpen. Hoeveel vragen scholieren moeten beantwoorden is afhankelijk van de routing. Een scholier die in het begin van de vragenlijst invult dat hij of zij op het vmbo zit, zal bijvoorbeeld geen vragen over profielkeuze krijgen; een scholier die pas in de eerste klas zit, krijgt geen vragen over voorbereiding op het eindexamen voorgelegd, etc. Hierdoor is de vragenlijst in de praktijk korter dan hij op het eerste gezicht lijkt.

Het invullen van de vragenlijst kost scholieren ongeveer tien minuten, met een uitloop naar twintig minuten (afhankelijk van de snelheid van de scholier). Uit eerdere analyses is gebleken dat scholieren binnen pro, vmbo-basis en brugklas vaak iets minder lang bezig zijn met het invullen van de enquête dan scholieren op de andere onderwijssoorten.

Houdt u daarnaast rekening met circa tien minuten voor een korte introductie over de LAKS-monitor en om in te loggen op de digitale vragenlijst.

Al met al gaat het LAKS in principe uit van **maximaal 30 minuten** afnametijd per klas.

Inloggen door de klas

Let op! Vult uw school de LAKS-monitor in via een externe aanbieder (Kwaliteitscholen/ProZO!)? Dan geldt een andere manier van inloggen dan hieronder beschreven! Volgt u in dit geval de inlogprocedure van die aanbieder.

Vult uw klas de monitor in met een inlogcode van het LAKS? Let dan op het volgende:

1. Als het goed is heeft u de inlogcode van de klas die u begeleidt ontvangen van de contactpersoon voor de LAKS-monitor bij u op school. Zorg dat u de inlogcode bij de hand heeft op het moment van afname. Schrijf de code bijvoorbeeld op het bord zodat scholieren zien waarmee ze moeten inloggen.
2. Elke klas logt in met een eigen inlogcode. Aan de inlogcode worden achtergrondgegevens van de klas gekoppeld, zoals aantal scholieren in de klas, niveau en leerjaar. Deze gegevens worden gebruikt om de resultaten per klas uit te kunnen splitsen. Het is dus belangrijk dat elke afzonderlijke klas **met de eigen, juiste inlogcode** inlogt.

Hoe logt de scholier in?

- 1) Scholieren gaan naar www.laks-monitor.nl
- 2) Daar klikken ze op de gele knop met de tekst: "LAKS-monitor invullen"
- 3) Het inlogscherm waar zij de inlogcode van hun klas invoeren ziet er als volgt uit:

Na het inloggen komen de vragen van de vragenlijst in beeld. De scholieren vullen de vragenlijst individueel in. De gegevens van scholieren blijven anoniem. Leerlingen kunnen dus eerlijk aangeven hoe ze over de school denken.

Nota bene: Scholen ontvangen een schoolrapportage waarin de ingevulde antwoorden op klasniveau zichtbaar zijn. In bepaalde uitzonderlijke gevallen zou het mogelijk kunnen zijn dat hier herleidbare gegevens in zitten. Een voorbeeld: Een leerling van 13, een jongen, heeft de vragenlijst ingevuld. Stel dat hij in een klas met verder alleen meiden van 12 zit, dan zou de school kunnen achterhalen welke antwoorden deze leerling heeft ingevuld. Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling dat scholen in het geval van zulke 'eenlingen' in de data resultaten gaan herleiden naar individuen of kleine groepjes leerlingen.

Van u als begeleider wordt verwacht dat u:

1. uitlegt wat de LAKS-monitor inhoudt en waarom scholieren deze moeten invullen (zie paragraaf 4);
2. de scholieren verwijst naar de juiste site: www.laks-monitor.nl;
3. de juiste inlogcode aan de klas verstrekt;
4. eventuele hulp biedt tijdens het invullen van de monitor (zie paragraaf 5 voor meest voorkomende vragen)

Extra informatie over het LAKS ter introductie van de monitor

Wat is het LAKS?

Het LAKS is natuurlijk het bekendst van de eindexamenklachtenlijn. Maar het LAKS doet veel meer! Het bestuur van het LAKS bestaat uit scholieren uit heel Nederland. Zij behartigen de belangen van alle scholieren (bijna 1 miljoen!) en daarom is het zo belangrijk voor het LAKS om te weten hoe tevreden scholieren zijn met hun onderwijs. Zo weet het LAKS hoe hun achterban denkt en wat er veranderd moet worden op het gebied van onderwijs.

Wat is de LAKS-monitor?

Het LAKS wil met de LAKS-monitor een duidelijk beeld krijgen van de tevredenheid van scholieren. De resultaten worden niet alleen landelijk gepresenteerd: scholieren kunnen op de [resultatenpagina](#) de resultaten van hun school bekijken. Het LAKS streeft ernaar dat leerlingen(raden) en schoolbesturen direct met de resultaten van het onderzoek aan de slag kunnen! Om dit te bevorderen heeft het LAKS het LAKS-monitor spel laten ontwikkelen. In dit spel komen alle thema's van de LAKS-monitor aan bod. Deelnemers worden uitgedaagd om op speelse wijze argumenten te verzamelen en

plannen te maken op basis van de resultaten van de LAKS-monitor. Met dit spel hoopt het LAKS leerlingenvragen een extra tool te geven die ze kunnen inzetten om mee te denken, mee te praten en mee te beslissen binnen hun eigen school. We bieden dit spel ook begeleid aan in de vorm van een training. De resultaten worden in juni bekend gemaakt.

Iedere school krijgt na afloop van de monitor ook een rapport waarin de onderzoeksresultaten van de school overzichtelijk worden weergegeven. Zo ziet het schoolbestuur precies wat er goed gaat en wat er beter kan. De leerlingenvragenraad kan dit rapport bij school opvragen en samen met het schoolbestuur met de resultaten aan de slag.

Toelichting bij vragen in de vragenlijst

Ondanks dat wij de vragen uitgebreid en op alle niveaus getest hebben, kan het voorkomen dat scholieren niet direct begrijpen wat we met een vraag bedoelen. Wij hebben de meest voorkomende problemen op een rij gezet, zodat u bent voorbereid op eventuele vragen over de enquête.

1. Bij sommige vragen staat een extra uitleg, meestal aan de hand van een of meer voorbeelden. *Communiqueer dit met scholieren als ze een vraag niet goed begrijpen!* Misschien snappen ze het beter met een toelichting, maar hebben ze deze nog niet gezien.
2. Vaak wordt er aan scholieren gevraagd of ze 'gemiddeld' kunnen aangeven wat ze van iets vinden. Het is soms lastig om dit goed aan te geven wanneer er wordt gevraagd een mening te geven over bijvoorbeeld docenten of lesmateriaal. U kunt hier aangeven dat we vragen naar een algemeen beeld. Dus als scholieren, in het voorbeeld van docenten, denken aan *alle* docenten, zijn ze dan *over het algemeen* positief of negatief? Vinden ze dat ze *vooral* goede of *vooral* slechte docenten hebben? Op die manier kunnen ze nadenken over alle vragen waar om een gemiddelde wordt gevraagd.
3. Scholieren wordt ook gevraagd of ze te maken hebben met een ondersteuningsbehoefte. Dit levert af en toe vragen op. Er wordt aan scholieren gevraagd of ze te maken hebben met één of meerdere ondersteuningsbehoeften. De vraag is zo opgesteld dat de meest voorkomende ondersteuningsbehoeften opgesomd zijn. Het komt dus zelden voor dat een scholier zijn of haar ondersteuningsbehoefte niet bij de voorbeelden ziet staan. Geeft de scholier zelf al aan wat zijn of haar ondersteuningsbehoefte is, en zegt hij/zij dat zijn of haar ondersteuningsbehoefte er niet bij staat, kijk dan mee of dit echt niet het geval is. Herinner de scholieren eraan dat de vragenlijst anoniem is, als zij moeite hebben met het beantwoorden van deze vraag. Het gaat er bij deze vraag juist om dat de school kan zien of zij de scholier goed helpen met zijn/haar ondersteuningsbehoefte. Staat de genoemde ondersteuningsbehoefte niet tussen de opties, laat de scholier dan toch 'ja' selecteren (vanwege 'Een andere ondersteuningsbehoefte of ziekte').
4. Vragen over sfeer en veiligheid op school leverden in het verleden ook af en toe vragen op. Als hier vragen over komen, leg dan uit dat met veiligheid niet alleen aspecten van veiligheid bedoeld worden die te maken hebben met bijvoorbeeld brandveiligheid of detectiepoortjes en dergelijke maar juist ook een *gevoel* van veiligheid.
5. Als scholieren vragen naar de betekenis van sfeer, leg dan uit dat hier de aankleding etc. van de school wordt bedoeld, maar ook of ze zich prettig voelen als ze door de school lopen. Dus: heeft de school een prettige en gezellige uitstraling?

Extra informatie

Algemene informatie:

Algemene informatie over de LAKS-monitor kunt u vinden op www.laks-monitor.nl. Aanvullende informatie (voor medewerkers) vindt u op de portal voor medewerkers via <http://portal.laks-monitor.nl/informatie.htm>. Hier vindt u onder andere de vragenlijst, het operationeel plan en promotiemateriaal terug.

Opdrachtgever onderzoek:

Het LAKS (Landelijk Actie Komitee Scholieren). Meer informatie over het LAKS vindt u op www.laks.nl

Uitvoering:

Onderzoeksbureau ResearchNed, Nijmegen. Meer informatie over ResearchNed vindt u op www.researchned.nl.

De LAKS-monitor wordt ondersteund door het ministerie van OCW.

Contact

Heeft u vragen? Dan kunt u contact opnemen met Elsbeth de Vries, projectmedewerker LAKS-monitor 2025.

Contactgegevens:

E-mail: laks-monitor@laks.nl

Telefoon: 06 42 44 34 86

Het LAKS is bereikbaar van maandag t/m donderdag tussen 10.00 en 17.00 u.

Mocht u het LAKS niet kunnen bereiken en het betreft dringende zaken, dan kunt u contact opnemen met de

projectmedewerkers van de LAKS-monitor namens onderzoeksbureau ResearchNed. Telefoonnummer: 024-3594488.

ResearchNed is nadrukkelijk NIET het aanspreekpunt voor inhoudelijke op- of aanmerkingen over de LAKS-monitor en kan alleen helpen bij problemen met het inloggen. Voor overige vragen kunt u contact opnemen met het LAKS.

Stappenplan afname LAKS-monitor

De afname van de LAKS-monitor nog eens op een rij:

Vorbereidende stappen

1	Zorg dat u weet welke klas(sen) u waar en wanneer moet begeleiden bij het invullen van de enquête.
2	Zorg dat u de inlogcodes van de klas(sen) bij de hand heeft. Let op: iedere klas heeft zijn eigen inlogcode!
3	Zorg dat alle scholieren weten naar welke website ze toe moeten om de enquête in te vullen: www.laks-monitor.nl . En dat zij hun inlogcode weten.
4	Zorg dat alle scholieren begrijpen waarom het belangrijk is de vragenlijst serieus in te vullen.

Tijdens de afname

5	Let erop dat de scholieren de vragenlijst individueel invullen. Benadruk dat de gegevens anoniem blijven.
6	Help scholieren die er niet uit komen, zonder hun antwoorden te beïnvloeden.

Na afloop

7	Bedank de scholieren voor het invullen (namens het LAKS).
8	Vertel de scholieren dat de resultaten van het onderzoek vanaf mei/juni bekend zijn en ze deze online kunnen terugvinden. En dat de school in overleg met de leerlingen(raad) daarmee aan de slag zal gaan om het onderwijs te verbeteren.